

Akoma nuk keni një website?

Akoma nuk jeni regjistruar në Google

Për çdo konsultim mund te vini në çdo kohë në zyrat tona

Adresa e zyrave: 30 Avenons Road, London, E13 8HT
Tel: 020 7018 7929 Mob: 073 4066 5946 Mob: 078 5997 7545

VITI I 21 I BOTIMIT 10 DHJETOR 2025

Tel: 020 7018 7929 30 Avenons Road London E13 8HT

ANGLI, MBI 3 MIJË PAUND PËR 700 FAMILJET SHQIPTARE PËR T'U LARGUAR VULLNETARISHT

PETRIT KUÇANA

DERI KUR?

SHPRESA PROGRAMME HAP QENDRËN E PARË TË KOMUNITETIT SHQIPTAR NË BRITANI

**NËSE NDËRTONI
NË BRITANI,
NE DO T'JU
MBËSHTESIM**

JONATHAN HARGREAVES

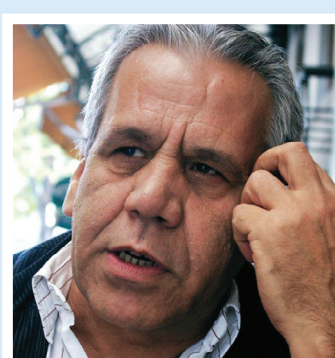
**PËRFITIMET E SHKUPIT
PËR HAPIEN
E QENDRAVE PËR EMIGRANTËT
E DEPORTUAR NGA
BRITANIA E MADHE**

ARBEN MANAJ

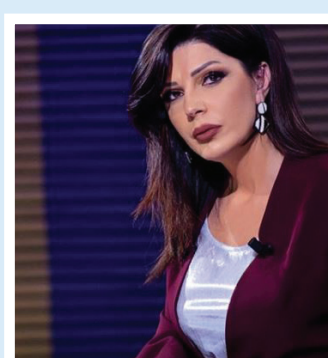
**FATI I PAFAT
I SHQIPTARËVE
'TURKO-ARAB'
TË MAQEDONISË SË VERIUT?!**

KIM MEHMETI

**KUFIRI I FUNDMË I NJË
SISTEMI: BOLL
ME 'HERONJTË'!**

SONILA MEÇO

**MENSTRUACIONI, DIELLA
DHE PARAGJYKIMI
I PAGABUESHMËRISË**

VETON SURROI

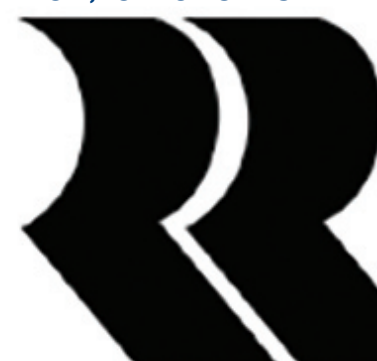

Rashid A.Khan Solicitor (Principal) Mob: 07774222062 190 MERTON HIGH STREET WIMBLEDON, LONDON SW19 1AX

RASHID & RASHID

Solicitors, Advocates
Immigration Specialists
Commissioners of Oaths

The Albanian newspaper in London

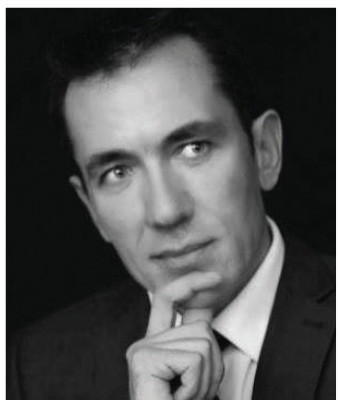
THE ALBANIAN

www.thealbanian.co.uk

www.thealbanian.co.uk

albania7@gmail.com

Tel: 020 7018 7929

PETRIT KUÇANA

Si duhma e zezë e folklorit, ngjan pafundshmëria e kronikave të zeza për shqiptarët e Britanisë. Do të mjaftojë një ‘abonim’ në mas-

DERI KUR?

median online dhe gjendesh përballa katrahurës së pafundme të bëmave, bashkë me fotot e të rinjëve shqiptarë.

Nuk janë thjesht dhe vetëm media ‘gjahkërkuese’, (kur elementi shqiptar mbetet tejet li preferuar), por thuhet nuk ka më dallim asnjë. Sikur të mos mjaftonte deklaratat e ministres laburiste për 700 familjet shqiptare, që u paska mbaruar çdo kërkesë për azil, ‘elementi shqiptar’ vazhdon të mbetet mjerisht, në

shumë e shumë raste, dominues në kronikat e zeza.

Duken të pafundme kronikat e shoqëruara me foton/fotot e shqiptarëve, ku përshkruhen edhe bëmat e tyre, shumtë e parave, aktivitetin kriminal...

Është thuhet e vështirë, të ndalësh e të mendosh, se çfarë ndodhi me ne si shqiptarë?

Përse-ja është mundësi në çdo kronikë të zezë që ndjek, pas çdo fotoje, pas çdo raportimi...

‘Zemreku (lexo kurdisja), duket se është kurdisur kohë më parë, atëherë kur në mëmëdhe u legalizua e keqja, e kur shoqëria heshti, e pranoi...

Ja një dekadë prej asaj kohe, ndjehen pasojat edhe këtej në Britaninë e Madhe. E mbase tek ky zemrek, e kanë përgjigjet edhe pyetjet se përse asnjë shqiptar i Kosovës, nuk është i përfshirë, përse asnjë nga Maqedonia, nga Mali i Zi... nga drejt i mallkuar...

E përse-ja vazhdon e vazhdon të jetë bashkëudhëtare, thuhet çdo ditë, në çdo kronikë, e madje-majde në masmedian shqiptarë është kthyer në një lloj normaliteti, e mbase-mbase trend.

E vetma pyetje që duket që mund të jetë plotpërbushëse si shpëtim mbetet; Deri kur?

Sa kohë do i duhet asaj shoqërie për të ripërcaktuar systemin e vlerave?

Migrantët mund të dërgohen në “qendra kthimi” jashtë shtetit sipas reformave të reja të kritikuar nga organizmat e të drejtave të njeriut.

Po të lexoni strategjinë më të fundit të sigurisë së Uashingtonit, e cila kritikon politikat e migrimit evropian dhe pretendon se kontinenti përballat me një ‘zhdukje të qytetërimit’, mund të mendoni se BE po hap kufijtë e tij plotësisht. Në fakt, migrimi i parregullt drejt bllokut po zvogëlohet, dhe shtetet e BE sapo kanë miratuar rregullat më kufizuese të migrimit deri më sot, me qëllim që t’u lehtësojnë anëtarëve ndalimin dhe riatdhesimin e shpejtë të azikërkuesve të refuzuar.

Ministri i Migrimit i Danimarkës, Rasmus Stoklund, tha se reformat e reja do të ndihmonin në riparimin e një sistemi “jofunksionues” të BE dhe do të rivendosnin një ndjenjë “kontrolli”.

Megjithatë, këto masa kanë shkaktuar gjithashtu kritika të ashpra nga mbrojtësit e të drejtave të njeriut, me Amnesty që akuzon BE për imitim të “ndalimeve, internimeve dhe riatdhesimeve masive të dhimbshme, çnjerëzore dhe të paligjshme që ndodhin në Shtetet e Bashkuara të Amerikës.”

Dërgimi i migrantëve në qendra paraburgimi jashtë vendit?

Seria e reformave të mbështetura nga ministrat e Brendshëm të BE të hënë përfshijnë miratimin ligjor për idenë e ashtuquajturave “qendra kthimi”. Kjo mund të nënkuptojë qendra paraburgimi jashtë BE, ku migrantët mund të dërgohen për të përpunuar kërkesat për azil, ose madje si pjesë e një biletë me një drejtim jashtë Evropës.

Rishikimi i rregullave, i cili ende duhet të negociohet me Parlamentin Evropian, do t’u lejonte qeverive të BE të arrijnë marrëveshje me shtete jashtë kufijve të BE dhe të dërgojnë migrantët atje, edhe kur ata nuk kanë lidhje me vendin.

Edhe pse Danimarka filloi të eksplorojë mënyra për të dërguar migrantët në Ruandë në vitin 2021, anëtar i parë i BE që e zbatoi këtë ishte Italia. Vitin e kaluar, ajo krijoi qendra në vendin fqinj jashtë BE, Shqipërinë, por në Romë

qendrat u përballën me probleme ligjore dhe u pezulluan.

Ministri i Brendshëm italian tha të hënë se marrëveshja midis ministrave të qendrat me bazë në Shqipëri në një pozicion të mirë për t’u bërë shembulli i parë i vërtetë i një qendre kthimi të BE dhe për të “rikthyer” operacionet. Megjithatë, analistja e politikave të migrimit Helena Hahn tha se “mbetet për t’u parë” se si do të duken qendrat e kthimit përtej modelit italian dhe, mbi të gjitha, cilat vende jashtë BE do të jenë të gatshme të pranojnë migrantët që synojnë Evropën.

OJF-të dhe aktivistët, përfshirë Human Rights Watch dhe Oxfam, në të kaluarën kanë kritikuar BE për “shmangien e përgjegjësisë së tij” duke u përpjekur të delegojë përpunimin e kërkesave për azil.

“BE po përpjeket të transferojë edhe më shumë nga përgjegjësitë e tij te vendet që tashmë strehojnë shumicën e refugjatëve dhe shpesh kanë shumë më pak burime,” thanë dhjetëra OJF vitin e kaluar.

Në deklaratën e tyre, ata insistuan se premtimet e BE për të mbrojtur të drejtat e migrantëve ishin “fjalë boshe”. Stoklundi i Danimarkës i hodhi poshtë këto akuzat të hënë. “Kur dërgojmë dikë në një qendër kthimi, ne do të jemi përgjegjës për respektimin e të drejtave të tyre të njeriut,” u shpreh ai për gazetarët pas bisedimeve në Bruksel.

Dëbim më i shpejtë përmes përcaktimit të vendeve “të sigurta” Shtetet anëtare të BE gjithashtu mbështetën propozime të reja që synojnë përshtetimin e dëbimeve, me dënime më të ashpra për migrantët që injorojnë urdhrat e dëbimit. Kjo vjen

BE PËRSHPEJTON RIATDHESESIMET NË FUSHATËN KUNDËR MIGRIMIT

pas një marrëveshjeje të mëparshme mbi planet e BE për të ulur nivelin e marrëdhënieve tregtare me vendet që nuk bashkëpunojnë në dëbime.

Ministrat gjithashtu dhanë dritë të gjelbër për një listë të centralizuar të vendeve “të sigurta” që autoritetet kombëtare mund të përdorin për të përshpejtuar vendimet dhe për t’u mohuar lejen e qëndrimit atyre që kanë më pak gjasa të u jepet azili.

Për shembull, vetëm rreth 4% e banorëve të Bangladeshit që aplikuan për azil në BE vitin e kaluar u pranuan, dhe Bangladeshi kryeson listën e vendeve të konsideruara të sigurta nga Brukseli. Shtete të tjera në listë përfshijnë Indinë, Kolumbinë, Egjiptin, Marokun dhe Tunizinë.

Ministrat ranë dakord që edhe shtetet kandidate për anëtarësim në BE, si Mali i Zi, Moldavia dhe Serbia, të konsiderohen gjithashtu të sigurta, përveç në rastet e konflikteve ose kufizimeve të të drejtave themelore.

Shtetet bregdetare jugore si Greqia

thonë se kanë nevojë për ndihmë nga anëtarë të tjerë të BE për të përpunuar kërkesat për azil nga njerëzit që mbërrijnë në bregdetet e tyre.

Shtetet e BE kanë finalizuar një plan që, sipas analistes Helena Hahn, kundërvepron në njëfarë mase tendencën drejt rritjes së kufizimeve.

I ashtuquajtur “fond solidariteti” do të bëjë që shtetet anëtare në veri dhe lindje të Evropës ose të pranojnë më shumë migrantë nga shtetet e jugut, ku mbërrijnë shumica e azikërkuesve, ose të kontribuojnë në një fond për të mbështetur vende si Qipro, Spanja, Italia dhe Greqia.

Hahn e përshkruan këtë si “një mekanizëm për organizimin dhe koordinimin e ndarjes së përgjegjësisë midis ahteteve anëtare në lidhje me azikërkuesit” dhe beson se është një “hap i madh”.

“Çështjet që lidhen me vendosjet, kuotat dhe shpërndarjen ‘e drejtë’ të azikërkuesve në të gjithë Evropën kanë qenë prej kohësh një nga çështjet krye-

sore të ndjeshme politike që kanë penguar zbatimin dhe funksionimin e sistemit të përbashkët evropian të azilit,” shpjegoi ajo.

Detajet se cilat vende do të paguajnë çfarë mbeten sekret, por Hungaria, anëtare e BE, tashmë ka premtuar se nuk do t’i ndjekë rregullat, gjë që mund të çojë në betejat ligjore të ardhshme midis Brukselit dhe Budapestit.

Votuesit dhe rritja e ekstremit të djathtë

Qytetarët e BE shpesh e përmendin migrimin e parregullt si një nga shqetësimet e tyre kryesore. Sipas të dhënave nga një sondazh i kryer më herët këtë vit në të gjithë Bashkimin Evropian, qytetarët e renditën atë të dytin, pas luftës së Rusisë në Ukrainë,

në një listë me sfidat më të mëdha me të cilat përballat BE, përpara kostos së jetesës, ndryshimeve klimatike dhe çështjeve të sigurisë dhe mbrojtjes. Partitë e ekstremit të djathtë, që përqendrohen në mesazhe kundër migrantëve po fitojnë popullaritet në shumë vende të BE, ndërsa forcat qendriste po përpigjen të rikthejnë votat.

“Po përballemi me një agjendë shumë kufizuese për migrimin,” i tha DW studiuesja Helena Hahn, duke vënë në dukje se gjithnjë e më shumë vende po përpigjen të gjejnë të ashtuquajtura “zgjidhje inovative” për të penguar, ndaluar dhe dëbuar migrantët.

“Por deri tani kemi parë shumë pak rezultate,” shpjegoi Hahn. “Prandaj mendoj se kjo tregon shumë për qëndrueshmërinë politike të disa prej këtyre ideve, të cilat duket se sugjerojnë se do të ishte mjaft e lehtë të zhvendosësh njerëzit nga A në B, pa marrë parasysh rrethanat specifike politike, diplomatike ose praktike.” /dw

FARANI TAYLOR
SOLICITORS

**TË GJITHA NEVOJAT TUAJA LIGJORE.
NJË FIRMË E BESUAR.**

NJË FIRMË LIGJORE ME SHËRBIM TË PLOTË

FUSHAT KRYESORE TË SHËRBIMIT:

- LIGJI I EMIGRACIONIT
- LIGJI I FAMILJES
- LIGJI I STREHIMIT DHE PRONËSISË
- LIGJI I KONTRATAVE TË PRONËS DHE LIGJI I PRONAVE/ SHITBLERJE E SHTEPIVE
- TESTAMENTET & TRASHEGIMIA
- LIGJI PENAL
- LËNDIMET PERSONALE
- KËSHILLIM LIGJOR I PAVARUR

**MË SHUMË SE 40,000
KLIENTË TË SHËRBYER!**

+44 207 242 1666

FLISNI ME NE SOT!

LONDON CITY

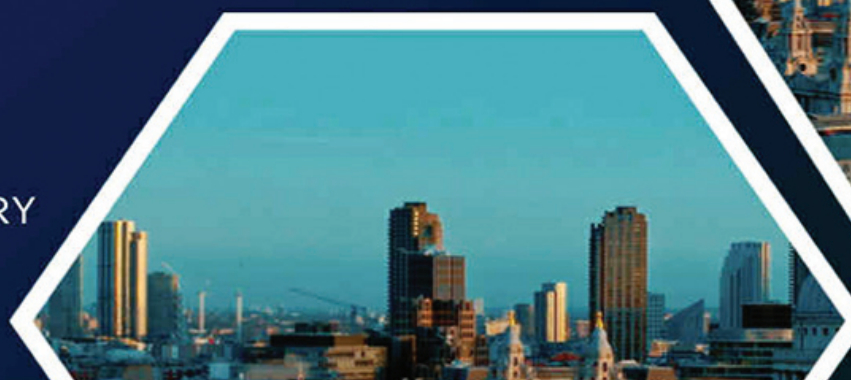

ILFORD

NORBURY

www.faranitaylor.com

ARBEN MANAJ

Familjeve shqiptare që përmendi Ministria britanike e Punëve të Brëndshme, Shabana Mahmood, se do deportohen nga Britania, pasi u ka mbaruar e drejta e qëndrimit në ishull, mund tu ofrohen më shumë se 3 mijë stërlina për t'u larguar vullnetarisht nga Britania e Madhe.

Kjo pasi Shqipëria ka nënshkruar në 2022-in, marrëveshjen e riatdhesimit të shqiptaëve mes kryeministrit Rama dhe ish-kryeministrit britanik Rishi Sunak. Ka qënë këtë të premte, Zv- Ministri për Sigurinë e Kufijëve, Alex Norris, i cili deklaroi për median vëndase se kjo shumë prej më shumë se 3 mijë stërlinash përbën një investim të mire për taksapaguesit bri-

tanik, por nuk pranoj të specifikoj se sa e lartë do jetë kjo shumë që do u jepet.

Qartazi britanikët synojnë të ulin shpenzimet e mbajtjes së familjeve, nëse ata do vazhdonin të qëndronin sado gjatë në Britani, përmes dhënies së kësaj shume. "Për momentin ne mund t'u paguajmë rreth 3 mijë stërlina", tha zv-Ministri i Brëndshëm britanik "dhe nuk kërkojë ndjesë për një fakt të tillë". Ndërkohë në një lajm tjetër, fëmijët e azilantëve që kanë dështuar me kërkesat e tyre të azilit do të largohen nga Britania edhe nëse ata kanë lindur në ishull, deklaroi Alex Norris. Duke folur për gazetën The Telegraph të Londrës, ai tha se "do deportohen edhe fëmijët e lindur në Britani, dhe rastet do shikohen rast pas rasti dhe në bazë të meritës, sipas ligjeve të emigracionit, por kur ka raste të tilla dhe rrethana të tilla, njerëzit do deportohen".

Taksapaguesit britanikë vazhdojnë të paguajnë për strehimin e azilkerkuesve me fëmijë të cilëve u

është refuzuar azili dhe nuk kanë pranuar të largohen vullnetarisht nga Britania drejt Shqipërisë. Lajmin në fillim për dëbimin e 700 familjeve

shqiptare e bëri Ministria laboriste e Punëve të Brëndshme, Shabana Mahmood, në parlamentin britanik, kur njoftoj reformën në fushën e emigra-

cionit, ndërkohë ajo po shqyrton mundësinë e rritjes së shumës që do u jepet këtyre familjeve, nëse pranojnë të largohen vullnetarisht nga ishulli.

ANGLIA DO PAGUAJË PËR ÇDO EMIGRANT/ PËRFITIMET E SHKUPIT PËR HAPJEN E QENDRAVE PËR EMIGRANTËT E DEPORTUAR NGA BRITANIA E MADHE

Britania do i paguajë Maqedonisë së Veriut për çdo emigrantë të paligjshëm që vendi ballkanik do pranojë, sipas The Times të Londrës, në bazë të një plani që kryeministri Sir Keir Starmer shpreson se do ndihmojë në frenimin e kalimeve me gomone në La Mansh drejt brigjeve angleze.

Nëse kjo marrëveshje formalizohet, emigrantët do të deportohen në Shkup nga Londra, dhe do u ofrohet atje shansi të kërkojnë azil në Maqedoninë e Veriut, por nuk do të mbahen të mbyllur dhe ndaluar në qendrat

e rikthimit apo do kenë kufizime në lëvizjet e tyre, duke i lënë të lirë të largohen nga Maqedonia e Veriut, nëse do të dëshironin.

Ata do inkurajohen të kërkojnë azil dhe të marrin viza pune në sektorë të ekonomisë maqedonase që ka më shumë mungesa, si në ndërtim.

Sipas Dr Andi Hoxhaj, ekspert i çështjeve të Ballkanit në King's College të Londrës, këto qendra rikthimi

janë një opsion tërheqës për të dyja vendet.

Britania, sipas The Times, do i ofrojë Maqedonisë së Veriut edhe garanci sigurie në betejën e sa për të kundërshtuar kërcënimet ruse.

Sakaq, edhe Kosova është në bisedime me Britaninë për këto qendra, pasi më parë ka pranuar emigrantë ilegal nga Shtetet e Bashkuara, ndërkohë

që Kryeministri Albin Kurti ka deklaruar në Londër "se Kosova ka" kapacitete të kufizuara".

Faktikisht, Shqipëria ka qënë ndër vendet e para të kontaktuar nga britanikët, për një marrëveshje të tillë të cilën kryeministri Rama nuk e pranoj gjatë vizitës së fundit të Starmer në Tiranë.

Koha do tregojë nëse Maqedonia e Veriut do përfitojë financiarisht, por edhe në trajtimin preferencial për qytetarët e saj për vizat britanike dhe qëndrimin e tyre në Britani, që potencialisht dhe hipotetikisht e humbi Shqipëria nga një marrëveshje e tillë me Britaninë, apo nëse Shqipëria ka pasur të drejtë që nuk e pranoj një marrëveshje të kështillë.

A. MANAJ

Dotech
website

AKOMA NUK KENI NJE WEBSITE?

BUSINESS CARDS

BANNERS

POSTERS

020 7018 7929
073 4066 5946
078 5997 7545

Adresa e zyrave:
30 Avenons Road
London E13 8HT

medipark

DAY HOSPITAL

Klinika jonë ofron shërbime mjekësore të avancuara, me staf profesionist dhe pajisje moderne për kujdes të sigurt dhe të shpejtë.

- Kontrolle të Përgjithshme Shëndetësore
- Kujdes Emergjent dhe Urgjent
- Kardiologji dhe Shëndet Zemre
- Pediatri dhe Mjekësi Familjare
- Ortopedi dhe Fizioterapi
- Imazheri Diagnostike dhe Analiza Laboratorike

**20%
OFF**

**zbritje në çdo
paketë kontrolli
mjekësor.**

📄 Konsulta mjekësore 🧪 Analiza laboratorike 🩺 Kontroll rutinë 🏠 Vizita dhe trajtime të menjëhershme

573–575 Green Lanes, Harringay Ladder, London N8 ORL
0208 341 3185 – 07947 785174

EUROPA 'KRISET' ME SHBA-NË/ TAKIMI I ZELENSKYT NË LONDËR, GJERMANIA DEL KUNDËR: NUK NA BINDIN DISA PIKA

ARBEN MANAJ

Kryeministri Starmer pas takimit të tre liderëve evropianë në Downing Street me presidentin Zelensky, tha se negociatat e sotme janë në një fazë kritike në shtysën drejt paqes në Ukrainë.

Në takimin e Londrës ku ishin të pranishëm presidenti francez Macron dhe kancelari gjerman Friedrich Merz, mesa duket çështja e garancive të sigurisë për Ukrainën dhe roli i evropianëve dhe amerikanëve mbetet kyç sipas liderëve evropianë për një paqe të qëndrueshme. Ndërkohë më shumë se ushtarakisht, evropianët kanë në dorë disa karta në këtë fazë të negociatave për një marrëveshje paqësore, detajet e të cilave sipas kancelarit gjerman mbesin skeptike.

Territoret janë çështja më problematike e bisedimeve sipas burimeve që kanë kontakte me negociatat. Takimi ndodh pas dy ditë bisedimesh mes zyrtarëve ukrainas dhe amerikanë në Miami, të cilët duket se nuk kanë çuar në ndonjë rezultat konkret të paktën publikisht. Gjithsesi Zelenski ka nënkuptuar për një marrëveshje kompromisi për paqen e propozuar nga presidenti amerikan.

Bisedimet në Downing Street të tre vendeve të Natos me buxhetet ushtarake më të mëdha të Nato-s, përveç kontributit amerikan, bëhen në kushtet kur qëndrimi amerikan është larg dëshirave dhe pozicioneve të Evropës, e cila nuk ka atë peshë që kanë amerikanët në zgjidhjen e sfidave të tilla gjeopolitike si lufta në

Ukrainë. Starmer ka deklaruar sot në Londër se nuk do të ushtrojë presion ndaj presidentit Trump për këtë çështje në këtë fazë.

Amerikanët janë të etur për t'i dhënë fund luftës në Ukrainë pavarësisht se kush fiton a humbet më shumë, pasi ka një etje të madhe në Uashington për marrëdhënie më të mëdha dhe më të ngushta me rusët në fushën ekonomike, në hapjen e Arktikut dhe për një bashkëpunim më të madh ndërkombëtar me Moskën, ku rusët do të ripranoheshin në strukturat botërore të trajtimit të çështjeve të mëdha që sfidojnë botën.

Ndërkaq, ukrainasit janë nën një presion të jashtëzakonshëm nga rusët në fushëbetejë nga njëra anë, pas suportit të mëparshëm amerikan, dhe presionit politik dhe publik të presidentit Trump nga ana tjetër, në periudhën më të vështirë të historisë së tyre si komb, argumentueshme edhe më të pafat.

PRESIONI ANGLEZ, FRANCA "BLLOKADË" NË LA MANSH

Pas muajsh presioni të vazhdueshëm nga Londra zyrtare dhe një letër-këmbimi mes kryeministrit britanik dhe presidentit francez, Franca ka vendosur të fillojë interceptimin e gomoneve që transportojnë emigrantët e paligjshëm në kalimet e rrezikshme nëpër ngushticën detare mes Anglisë dhe kontinentit evropian në pjesën veriore franceze. Starmer i shkruante Macron se aktualisht nuk ka "masa efektive frenuese" në La Mansh.

Nga ky vendim i Francës, tashmë forcat franceze të sigurisë mendohet dhe mbetet të shihet se do lejohet të ndalojnë gomonet me emigrantë, por vetëm përpara se ato të mbushen me pasagjerë. Policia franceze shumë rrallë ndërhynte për të ndaluar kalimet ilegale me gomone nëpër ngushticën mes Francës dhe Anglisë, për shkak të perçetimeve se një gjë e tillë, do rrezikonte jetën e policëve franceze dhe të klandestinëve.

Edhe pse gazeta Le Mond njoftonte më herët se do përdorshin rrjetat që helikat e motorëve të gomoneve të dilnin jashtë funksionit, një fakt i tillë është mohuar nga zëdhënësi i Policisë detare franceze.

Edhe pse duket si një ndërhyrje e rëndësishme franceze, mbetet e paqarte se si do ndalohën gomonet.

Policia franceze është udhëzuar të urdhëroj ndalimin e gomoneve, më pas të ndërhyjë për ndalimin e tyre, e më vonë ndryshimin e drejtimit të udhëtimit dhe dorëzimit të individëve tek autoritetet. A.MANAJ

Dotech

website

“AKOMA NUK KENI NJË WEBSITE PËR BIZNESIN TUAJ?”

Akoma nuk jeni regjistruar në Google?

Adresa e zyrave:

30 Avenons Road London E13 8HT

Tel: 020 7018 7929

Mob: 073 4066 5946

Mob: 078 5997 7545

The Albanian

MEGA FOOD CENTRE

1-3 STATION PARADE
WHITCHURCH LANE
EDGWARE HA8 6RW
PARKING FALAS PAS
SUPERMARKETIT

OFERTA SPECIALE

GJITHÇKA QË JU DUHET PËR KUZHIÑEN TUAJ
ME ÇMIMET ME KONKURUESE , NGA USHQIMET
& FRUTA PERIMET E FRESKËTA DHE CIËSORE
E DERI TEK MISHI HALLALL

MIELL KLAS 5 KG
£3.99

VEGETA
£3.99

KAFE
£3.99

SUNFLOWER OIL
£ 5.99

DJATH
£ 5.99

ÇAJ
£7.99

ARGETA
2 FOR £1.50

28 Nëntori 2025 – një datë që jeton thellë në zemrat e shqiptarëve kudo në botë, këtë vit mbajti një kuptim të ri, të paharrueshëm.

Në zemër të Londrës, teksa komuniteti shqiptar festonte Ditën e Pavarësisë, u hapën dyert e Mansfield House, shtëpia e re e Shpresa Programme, për të inaguruar diçka që deri dje dukej epamundur: qendra e parë e komunitetit shqiptar në Mbretërinë e Bashkuar.

Ishte një ëndërr e lindur prej besimit dhe ambicies, e mbajtur gjallë me përkushtim dhe e ndërtuar me shumë dashuri nga e ndjera Luljeta (Luli) Nuzi, themeluese dhe vizionare e Shpresa Programme, bashkë me mikeshat e saj, Flutra Bara dhe Evis Bodlli. Mbrëmja e inaugurimit ishte një kujtesë se vizionet e mëdha nuk vdesin – ato gjejnë mënyrën të marrin jetë. Një ndërtesë që merr jetë, dhe kthehet në shtëpi për komunitetin.

Atmosfera në shtëpinë e re të Shpresës ishte e mbushur me emocione. Për herë të parë, partnerë, financues, mbështetës, përfaqësues të autoriteteve lokale, staf,

vullnetarë, familje e miq hynin në një ndërtesë tashmë krejt të rindërtuar, por që dukej si të ishte hapur gjithmonë për ta.

Nuk ndiheshe sikur ishe pjesë e një inaugurimi... por e një kthimi në shtëpi.

Njerëzit hynin me krenari e mall, e largoheshin të frymëzuar, të bashkuar, të ringritur.

Mansfield House kishte pritur për dekada historitë tona të përbashkëta – sfida, dhimbje, vështirësi, dhe shpresë. Kishte ndihmuar shumë njerëz e familje në nevojë dhe ishte ndezur si një dritë të ngrohtë në netët kur bota dukej e ftohtë e pa shpresë.

Por tashmë kjo qendër komunitare nis një kapitull të ri.

Falë vizionit të palëkundur të Shpresës, punës së palodhur të ekipit dhe dashurisë së një komuniteti që nuk u dorëzua kurrë,

NJË ËNDËRR E REALIZUAR

kjo ndërtesë u ble, u rindërtua, dhe u rilind.

“Ky vend është më shumë se tulla dhe çimento,” përsëritej gjatë gjithë mbrëmjes.

Është komunitet.

Është forcë.

Është shtëpi – më në fund, shtëpia jonë.

Luli – fryma që mbushi gjithë mbrëmjen.

Në çdo qoshe, në çdo buzëqeshje, në çdo fjalë të emocionuar, ndihej ajo – Luli. Edhe pse fizikisht mungonte, prania e saj ishte e gjallë. Ishte ëndrra e saj të blinte Mansfield House. Ishte vullneti i saj që e bëri Shpresën organizatën e jashtëzakonshme që është sot. Ishte besimi i saj se komuniteti shqiptar meritonte një vend të vetin në këtë vend që e përqafoi.

Hapja e kësaj qendre nuk ishte thjesht arritje institucionale.

Ishte realizimi i ëndrrës së Lulit. Ishte trashëgimia e saj, që tashmë do të jetojë për brezat që vijnë.

Ky moment shënoi histori për Shpresa Programme. Ishte një mbrëmje e emocioneve, kujtimeve dhe premtimeve të reja.

Të ftuar dhe folës të shumtë – partnerë, financues, autoritete lokale – ndanë fjalë që vinin nga zemra. Theksuan jo vetëm rëndësinë e qendrës, por edhe ndikimin transformues që Shpresa ka pasur gjatë 25 viteve të punës së saj: frymëzim për të rinjtë, mbështetje për familjet, forcim të komunitetit, kthim dinjiteti e shprese mijëra njerëzve.

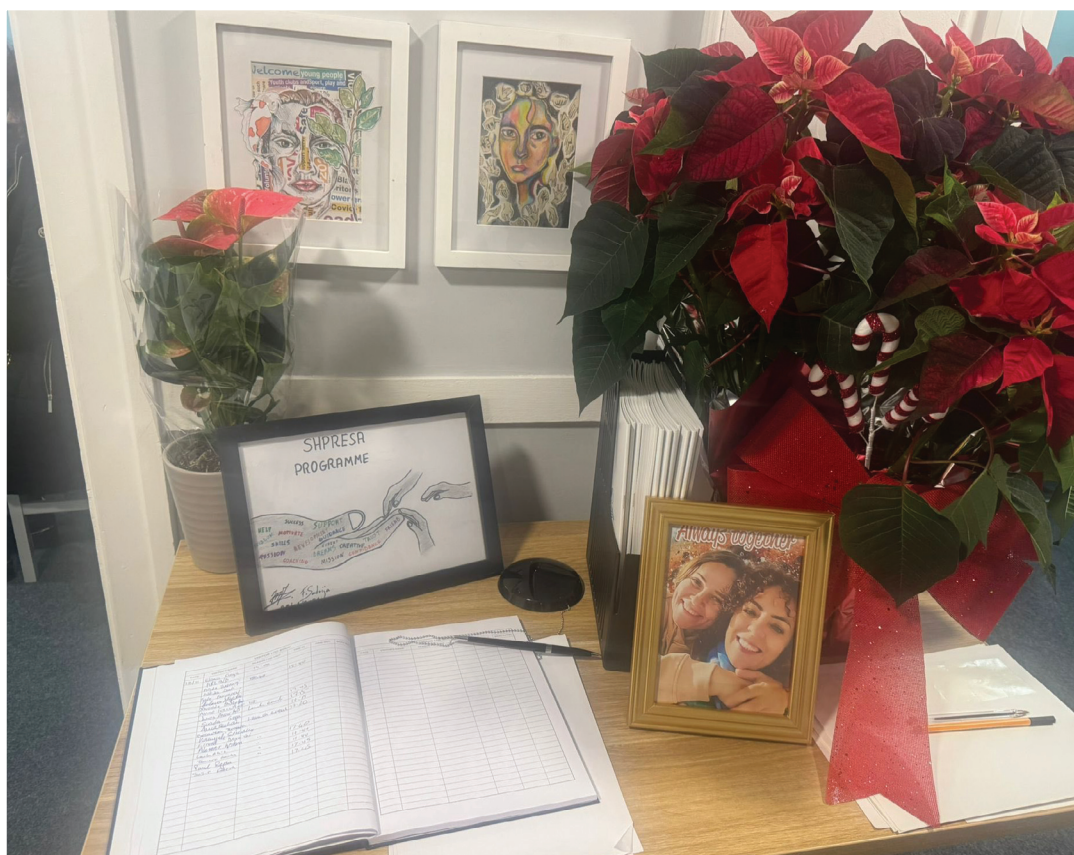
Por dy momente i prekën të gjithë më thellë...

“Më ndihmuan të ndërtoja një jetë.” – Arjola

Kur Arjola, një vajzë e re, mori fjalën, salla heshti. E ardhur si azilkërkuese bashkë me të vëllain, foli për frikën e

SHPRESA PROGRAMME HAP QENDRËN E PARË TË KOMUNITETIT SHQIPTAR NË BRITANI

fillimeve të reja, për pasigurinë, për vetminë, derisa gjeti Shpresën. “Jam mirënjohëse për teta Flutrën, teta Lulin dhe të gjithë ekipin.

Për dashurinë, kujdesin, dhe mirësinë. Për faktin se çdo ditë siguroheshin që unë isha mirë, dhe më ndihmuan në çdo hap, me shumë përkujdesje. Premtoj se një ditë do t’i ndihmoj të tjerët ashtu siç më ndihmuat ju mua”.

Nga një vajzë e pambrojtur, Arjola u bë studente universitare, edukatore në çerdhe dhe një vajzë re plot ëndrra e vetbesim. Lotët e shumëkujt rrëshqitën pa u ndalur teksa dëgjonin rrëfimin e saj. “Shpresa u bë familja ime.” – Elona

Një tjetër moment reflektues ishte kur prezantoi Elona. E ardhur në Londër kur ishte 17 vjeçe, e vetme, pa askënd.

U bë pjesë e Shpresa Programme prej nevojës për informacion dhe shërbimet e ofruara, me pas ajo u bë vullnetare në projekte të ndryshme.

Me mbështetjen e Shpresës fitoi të drejtën të jetojë në MB. U diplomua në Finance & Investment Banking, dhe punon në botën e financës dhe investimeve. U përfshi në advokimin komunitar dhe sot është Anëtare Bordit drejtues të Shpresa Programme. Një rrugëtim frymëzues për një vajzë të re në një botë të veshtirë.

“Jam me fat që njoha Shpresën. Ata u bënë shpresa ime në këtë vend. Nuk mendoj se do t’i kisha arritur gjërat që kam sot pa ta. Kanë qenë forca, motivimi dhe familja ime.”

Fjalët e saj përmbledhën gjithçka që Shpresa përfaqëson: komunitet që bëhet familje.

“Së bashku ëndërruam. Së bashku ndërtoam. Së bashku u kthyem në shtëpi.” - këto ishin disa nga motot e mbrëmjes.

Inaugurimi i shtëpisë së re të Shpresës nuk ishte thjesht një event – ishte kthimi i një ëndrrë kolektive në realitet.

Prej më shumë se 25 vitesh, Shpresa ka qenë mbështetje, udhërrëfyese, siguri dhe mundësi. Sot, ajo fillon një kapitull të ri.

Shpresa Programme shprehu falënderimet më të thella për të gjithë ata që e bënë të mundur këtë rrugëtim: pjesëmarrësit, financuesit, partnerët, mbështetësit, komunitetin shqiptar, stafin, vullnetarët, familjet, miqtë... dhe të gjithë ata që besuan – te ëndrra, te misioni, te komuniteti.

Kjo qendër është dëshmi se çfarë mund të arrihet kur shpresa ndahet dhe përpjekja bashkohet. Është shtëpia e sotshme, themelet e së nesërme dhe trashëgimia e brezave që do të vijnë. Mansfield House është hapur – shtëpia e re e Shpresa Programme.

Dhe komuniteti shqiptar në MB më në fund ka një vend që do të ndryshojë jetë njerëzish, për dekada të tëra.

Shpresa Programme rrjedh nga fjala SHPRESE - një shoqatë që dhuron shpresë për komunitetin, dhe suporton komunitetin.

Moto e Shpresa Programme :
Së bashku ne mund ta bëjmë ndryshimin!

SONILA MEÇO

Ka një tundim të madh me e pa dashje për ta shpjeguar gjithçka që po ndodh sot në politikë si dramë individësh. Një Kryeministër që frustrohet se drejtësisë po ia lëvizin më në fund qafën nga “andej”, një lider opozite që e tradhëtojnë të vetët, disa aktorë të vegjël që duan të jenë aty kur të zbarkojnë aleatët, një zv/kryeministre që bëhet simbol i krizës duke shantazhuar gjysmën më të “rëndësishme” të aferave.

Në Shqipëri, krizat politike shpjegohen zakonisht me faktin se kemi shumë politikë dhe pak shtet, nga individë më të fortë se institucionet, si “zgjim” arbitri ndërkombëtar, apo prej mungesës së drejtësisë. Në pritje të zgjidhjes, ngjarjeve u bëjmë lexim moral, sepse nuk mundemi t’u japim një lexim institucional.

Ndoshta edhe për këtë na shkrepi një shpresë e vakët si dritat e rrugicave të braktisura se drejtësia është bërë papritur e guximshme, e pavarur, e çliruar nga ndikimet.

Por në thelb ajo po vepron (ende e frenuar), sepse politika nuk ka më mekanizmin e vjetër të mbrojtjes së vet dhe se partnerët ç’qanë në plan. Ta mendosh ndryshe më ngjan nostalgji për një shtet që nuk ka ekzistuar kurrë.

Sepse drejtësia e re nisi e u bitis nga e njëjta kulturë e shërbimit ndaj më të fortit, administruar nga po e njëjta logjikë patronazhimi, nënshtruar një vettingu të goditur shumë herë në Strasburg, duke rekrutuar nga një magjistraturë që po rreken ta kapin me breza, vendosur me vullnet në një hartë pamundësie gjyqësore, ngulfatur pa u ndjerë nga stoku i mbi 200,000 dosjeve që rrezikojnë kaos social e vetgjiqësi.

Të pretendosh se këto struktura, këto mekanizma, papritur janë shndërruar në “aktorin moral të Republikës”, është t’i japësh një sistemi të fragmentarizuar një cilësi që nuk e ka patur gjer më sot. Patjetër në arqipelagun e saj ka patur e ka ishuj me jetë të pavarur, por drejtësia e këtij sistemi nuk mund të jetë pasqyra e pastër e një (pa)shteti të ndotur. Siç u tha edhe në dhomat e Kongresit Amerikan, vendit sponsor kryesor të reformës,

KIM MEHMETI

Presidentja e Maqedonisë së Veriut – përndryshe një gjyshe që shpesh të duket si e humbur në hapësirë e kohë - paska ndarë bursa shtetërore duke mos përfshi asnjë student shqiptarë. Në të vërtetë burrshtetasit e Maqedonisë tregohen gjithnjë e më mospërfillës ndaj shqiptarëve të këtushëm.

E si mos jenë përbuzës ndaj shqiptarëve të këtij vendi kur Kryeministri në detyrë i Kosovës ata i la në duart e

KUFIRI I FUNDMË I NJË SISTEMI: BOLL ME ‘HERONJTË’!

sot drejtësia në Shqipëri po jep prova njëanshmërie, mbi stokun e qindra mijra dosjeve, në vendin ku edhe prej disa akteve të saj po vritet pluralizmi. Iluzioni se ajo mund të jetë arbitër moral i sistemit është po aq i rrezikshëm sa iluzioni se politika mund ta përdorë drejtësinë pa pasoja.

Pushteti nuk është bërë befasi i brishtë, sepse drejtësia po i këput një e nga një degët me kumbulla e dardha mbi supet e kryeministrit, por sepse modeli i qeverisjes ka arritur kufijtë e vet natyrorë, duke bezdisur fort edhe partnerët.

Nga trafiku i drogës, shndërrimi në parajsë pastrimi parash për grupe të lidhura me karte, cënimi i sigurisë rajonale e ndërkombëtare rëndojnë tashmë përmbi “gurin” në “stomakun” e një populli që qeveriset me duart llum ne korrupsion, zhvatje, kontroll territori, administratë me 200,000 të punësuar si kontigjent i gatshëm vote, centralizim të institucioneve, me patronazhim mbi çdo in-

divid, me lodhje e denigrim të klasës së mesme, emigrim masiv, shpopullim me qëllim, zëvendësim të meritës me militantizëm e shërbime ambulante vote, me shëndetësi e arsim të dështuar.

Janë mu bash këto arsytet se përse çdo akt juridik nga drejtësia ndaj përdhoses së shtetit sado elementar, logjik, i drejtë ngjan si “i guximshëm”, moral, çdo hetim si spastrim e çdo vendim si finale e një epoke.

Dhe ndoshta ky është keqkuptimi më i madh i opinionit publik.

Shteti nuk po reformohet. Po lëviz, sepse ka mbërritur në kufijtë e tij funksionalë drejt vetshkatërrimit. A mund të jetë e pavarur drejtësia në një shtet të kapur? A bëhet më i mirë sistemi me ndëshkimin e disa figurave, a mundet të vijnë ndërkombëtarët gjithmonë si korrektues të degradimit institucional? Një drejtësi e rritur në frikë, presion, varësi dhe përdorim politik nuk mund

të bëhet papritur e pastër vetëm sepse partnerët i dhanë urdhërin fatal.

Shqipëria nuk ka nevojë për drejtësi heroike, por për institucione që nuk varen nga heronjtë. Në këtë vend, shumë gjëra janë varur nga kulte individësh, blerje ndërkombëtarësh, gjeopolitika, nga kriza, nga rastësia. Shumë pak gjëra janë varur nga institucionet.

Kjo është arsyeja se përse çdo epokë duket si drama e një njeriu dhe çdo vendim si kulmi i një beteje morale. Me këtë petk moralist presin rënien e ngrehinës shumë të tjerë rekrutuar, selektuar dhe rritur në zgavrën e mungesës së institucioneve reale.

A po shembet një mënyrë e vjetër e të menduarit të shtetit dhe institucionit, kushdo qoftë ai si pronë personale, plaçkë pazareshe, si mjet mbijetese? A po shfaqen gjasat e kulturës institucionale tek alternativat? Si ka mundësi janë sërish emrat, individët që marrin hovin e “heronjve” në

një moment historik si ky dhe vëmendja zbythet me marifet nga thelbi: një strategji e qartë që u kthen shtetin shqiptarëve. Momenti është i artë, megjithëse e bëjnë të ngajë si koha e vendi i duhur me njerëzit e gabuar.

Se në fakt për sa kohë emrat që administrojnë institucionet janë më të rëndësishëm se ato vetë, çdo krizë do të interpretohet si dramë individuale dhe çdo vendim drejtësie si fitore morale.

Por nuk është ende as njëra dhe as tjetra. Ky është çasti në histori ku sistemi zvarritet me ritmin e tij të lodhur drejt pashmangshmërisë së vet, rënies së një pushteti. Më e rëndësishmja mbetet, a do mundemi të bëjmë shtet, institucione paskëndaj? Se kur sistemi bie, të tërë duan pjesën e heroit. Ama institucionet duan burra e gra shteti. Asnjë prej tyre nuk e “mbath” heroizmin.

FATI I PAFAT I SHQIPTARËVE ‘TURKO-ARAB’ TË MAQEDONISË SË VERIUT?!

VLEN’it të pavlerë dhe kur shumë mendjendritur nga Prishtina, nga dhjetëra herë në ditë, na e rikujtojnë se ne as që jemi shqiptarë, por një turmë islamistësh ‘turko-arab’?!

E disa nga këta zotërinj që neve na kanë shlyer nga harta demografike shqiptare, qenkan prekur nga një deklaratë e imja të cilën do e përsërisë në formën e saj më të shkurt e më të

qartë: nëpër mediat dhe nëpër qarqet kosovare nuk flitet as dialekti gegë as ai toskë, por një shqipe e deformuar që shërben si mbulesë për injorancën e mosnjohjes së gjuhës letrare!

Ndërkohë do vdisja e nuk do e dija atë që ma shpjegoi një gazetar i famshëm nga Kosova, i cili duke e shpalosur injorancën time thotë se ‘kosovarët janë rebelë, nuk pranojnë të nënshtrohen

dhe e kanë leju gjuhën të zhvillohet natyrshëm”?!

Dhe injorant siç jam kam nis ta lus Zotin që rebelizmi i vëllezërve tanë kosovarë të mos shkojë përtej deformimit gjuhësor dhe të lejojë që edhe historia, edhe tradita, edhe kultura, edhe letërsia shqiptare të zhvillohen ‘natyrshëm’ – ashtu siç do e përcaktojë rruga!

Në një atmosferë të mbushur me emociione dhe krenari, në Londër u mbajt eventi “The Bridge of Unity” (Ura e Bashkimit), e cila bëri bashkë qindra përfaqësues të diasporës nga Hasi, duke festuar ngjarjet historike të Nëntorit.

Takimi, i organizuar nga Ilir Nabolli, Mentor Bokçiu, Misin Dajçi, Ermal Karakushi, Alfred Ferizolli, Fatmir Kastrati dhe Petrit Kabashi, kishte qëllim lidhjet komunitare dhe vullnetin për nisma konkrete.

Në fjalën e tij hapëse, Z. Shefqet Kraja theksoi rëndësinë e 28 Nëntorit si një datë simbolike që përmbledh tre ngjarje themelore të identitetit tonë: ngritjen e flamurit nga Gjergj Kastrioti Skënderbeu, shpalljen e Pavarësisë nga Ismail Qemali dhe ditëlindjen e dëshmorit Adem Jashari. Mbrëmja, e moderuar nga Merita Isufi dhe Sokol Cahani, filloi me Himnin e Flamurit.

Ambasadori i Shqipërisë në Mbretërinë e Bashkuar, Z. Uran Ferizi, theksoi rëndësinë e këtyre takimeve për forcimin e lidhjeve të diasporës. Ambasadori i Kosovës, Z. Ilir Kapiti, dha vlerësimet për iniciativën që bashkoi hasjanët. Kryetari i Bashkisë Has, Z. Miftar Dauti, vuri theksin në kontributin që komuniteti hasjan në Londër i jep vazhdimisht atdheut.

Edmir Dida e përshkroi takimin si një kthim në odën e vjetër familjare, ku “Kur njerëzit mblidhen me zemër, edhe guri merr dritë”. Ai vuri në pah se prania masive është dëshmi e shpirtit të fortë dhe dëshirës për unitet. Duke e quajtur arsimin themelin e çdo shoqërie të fortë, Dida tregoi me shembuj konkret se si diaspora ve-

Përqendrimi i aktivitetit ekonomik dhe i popullsisë në Tiranë po thellon pabarazinë ekonomike ndërmjet 11 qarqeve të tjera dhe kryeqytetit.

Të dhënat mbi ekonominë e Rajoneve të publikuara së fundmi nga INSTAT që i referohen vitit 2023, tregojnë se, gjysma e qarqeve rreth 5 prej tyre e kishin PBB-në për frymë më pak se gjysma e kryeqytetit.

Qarku me të ardhurat më të ulëta është Kukësi, me vetëm 40.2% të Tiranës, çka vë në dukje pabarazitë e mëdha territoriale në vend. Pas tij vijnë Dibra dhe Berati, me rreth 43–44% të nivelit të Tiranës, ndërsa Elbasani dhe Korça shfaqin një situatë pak më të mirë, por sërish nën 50% të të ardhurave për frymë të Tiranës.

Lezha dhe Shkodra gjithashtu kanë të ardhura për frymë që variojnë nga 50.7% deri në 56.4% të Tiranës, Gjirokastra ngjitet në 62.5%, duke hyrë në grupin e qarqeve me të ardhura më afër mesatares kombëtare.

FESTAT E NËNTORIT, KOMUNITETI HASIAN MBLIDHET NË LONDËR, AKTIVITET PËR BASHKIM DHE TRADITË

pron: nga ofrimi i një burse të plotë për një nxënës nga Hasi, tek ndihma për pajisjet sportive të skuadrës hasjane apo ndihma monetare për një familje nga Hasi. “Kur gjërat bëhen nga zemra, ato kthehen në kënaqësi,” theksoi ai.

Ervin Mulaj bëri një kthim në kohë, duke kujtuar rrugëtimin e mërgimit të hasjanëve para një çerek shekulli. Mulaj dha edhe një lajm të rëndësishëm: krijimin e një Fondi Emergjence për të ndihmuar anëtarët e komunitetit si në diasporë ashtu edhe në vendlindje, në momentet më

të vështira.

Misin Dajçi, një tjetër anëtar, e përcaktoi takimin si një “deklaratë vendosmërie” për një bashkësi më të fortë. Dajçi shpalli projektin për pajisjen e personave me aftësi të kufizuara me karrige lëvizëse, duke e bërë transparencën një nga shtyllat kryesore të punës së diasporës.

Publiku shijoi recitimin e poetit të mirënjohur hasjan Servet Bytyçi, i cili dhuroi emociione.

Nën drejtimin e koordinatorëve

Adelina Morina dhe Alketa Bukciu, fëmijët u argëtuan në një festë artistike të përqendruar në dashurinë për At dhe, Flamurin dhe gjuhën shqipe.

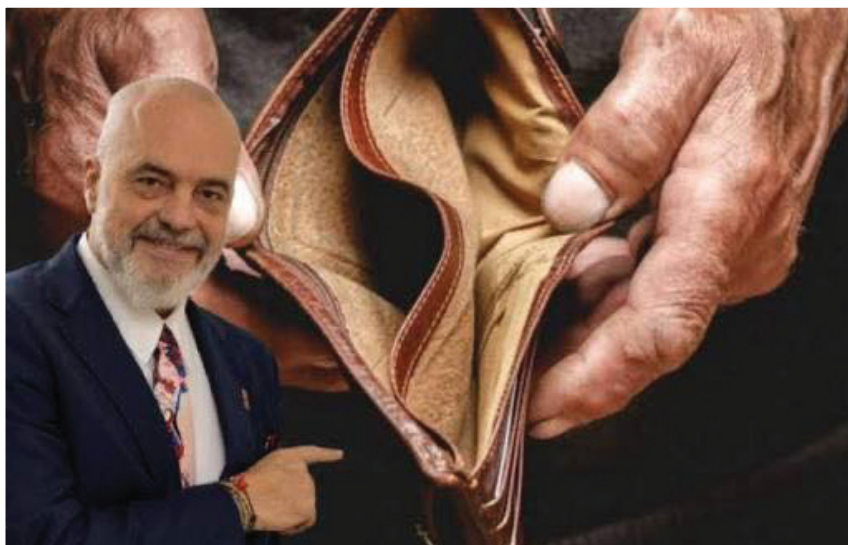
Ndërkohë, ftuari special, futbollisti i kombëtares U17 dhe i Tottenham FC, Armend Muslika, ndau me të rinjtë përvojën e tij frymëzuese. Gjatë mbrëmjes kulturore, publiku u njoh me një spektakël të pasur artistik, ku u paraqitën disa nga talentet më të shquara të diasporës hasjane.

Performanca e përgatitur nga dy anëtarët e talentuar Mustaf Ahmati dhe

Sokol Laçi, shtoi më tej atmosferën, ku u shfaqën me mjeshtëri instrumentet dhe zërat tradicionalë.

Në organe Bylbyl Ahmati. Këngët me çifteli dhe sharki u interpretuan nga Gezim Morina, Ylli Shuti dhe Egzon Dida. Ritmet e fuqishme të çurlës dhe tupanës u sollën nga Lulzim Brati, Nebi Lusha dhe Besmir Fazlia. Zërat solistë ishin Sokol Laçi, Qamil Ngjeçi, Alfred Mariqi dhe Ismail Quni. Skenës iu bashkuan edhe artistët Përpamir Brati, Egzon Dida dhe Ylli Shuti.

THELLOHET PABARAZIA EKONOMIKE GJYSMA E QARQEVË ME TË ARDHURA MË PAK SE 50% E TIRANËS

Në vijim, Vlora, Fieri dhe Durrësi paraqiten si qarqet më të zhvilluara jashtë Tiranës, me nivel të të ardhurave që shkon nga 71% në mbi 79% të vlerës së kryeqytetit, për shkak të

peshës së lartë të sektorëve të turizmit, industrisë dhe transportit në këto rajone.

Në vitin 2023, në rajonin e Veriut, ku bëjnë pjesë qarqet e Shkodrës, Dur-

2023 ose 14,12 % nën mesataren e vendit.

Niveli më i lartë i PBB-së për frymë

rësi, Lezhës, Kukësit dhe Dibrës PBB për frymë është 819 mijë Lekë ose 16,80 % nën mesataren e vendit.

Në rajonin Qendër, ku bëjnë pjesë Tirana dhe Elbasani, PBB për frymë rezultoi 1,9 milionë lekë në 2023 ose 21,8 % mbi mesataren e vendit.

Në rajonin e Jugut të vendit, ku përfshihen qarku i Beratit, Vlorës, Fierit, Gjirokastrës dhe Korçës PBB për frymë ishte 845 mijë lekë në 2023 ose 14,12 % nën mesataren e vendit.

në vitin 2023, u regjistrua në Qarkun Tiranë, me 1.3 milionë lekë, duke u vlerësuar 38,9 % mbi mesataren e vendit. Pas tij renditet Qarku Durrës me PBB për frymë 1.086 mijë Lekë, duke u vlerësuar 10,31 % mbi mesataren e vendit dhe Qarku Fier me 1.042 mijë Lekë, 5,82 % mbi mesataren e vendit.

Niveli më i ulët i PBB-së për frymë u vlerësua në Qarkun Kukës me rreth 549 mijë Lekë dhe PBB për frymë, e ndjekur nga qarku Dibër me rreth 595 mijë Lekë dhe PBB për frymë e këtij qarku dhe qarku Berat me 599 mijë Lekë.

Në vitet në vijim hendeku i ekonomik me rajonet e tjera pritet të thellohet më tej, për shkak se PBB-ja e kryeqytetit po rritet me ritme më të shpejta./Monitor

AKOMA NUK KENI

NJË WEBSITE?

Mos lejoni që Viti i Ri
tu gjejë pa një website

Për çdo konsultim mund te vini në zyrat tona

Na kontaktoni:

020 7018 7929

073 4066 5946

078 5997 7545

📍 Adresa e zyrave:

30 Avenons Road London E13 8HT

The Albanian
Dotech
websites

ANDI BUSHATI

PSE RAMA E HOQI MASKËN

Duke nisur kryqëzatën kushtetuese të konfliktit mes pushteteve dhe duke kundërshtuar pezullimin e Ballukut, Edi Rama kërkon një gjë të thjeshtë: na lini të vjedhim pa kontroll. Ai po reket të normalizojë faktin se një ministër i dyshuar si hajdut duhet të vijojë punën

Edi Rama është përfshirë në një kryqëzatë kundër drejtësisë për të mbrojtur zëvendësen e tij të pezulluar, Belinda Balluku, me justifikimin se masa ndaj saj është një konflikt mes pushteteve të pavarura nga njëra-tjetra.

Ai në fillim firmosi një ankimim në kushtetuese, ku pretendonte se “aktet brutale” të një prokurori dhe një gjykatësi po cënonin kompetencën e kryeministrit për të emëruar anëtarët e qeverisë, e gjithashtu po shkelnin, në mënyrë abuzive, në territoret e pushtetit ekzekutiv.

Më pas, në dajle publike, ai u vu në ballë të frontit për mbrojtjen e ministres së akuzuar se ka avulluar 50 milionë euro vetëm në tunelin e Llogarasë, duke predikuar se një anëtar i qeverisë është pothuajse i palëvizshëm.

Gjatë një podkasti në fundjavë ai këmbënguli se një ministër nuk mund të pezullohet kurrësesi, duke përcaktuar vetëm tre forma se si ai mund të largohet nga detyra: ose me dorëheqje, ose me shkarkim nga kryeministri, ose me vendim të formës së prerë.

Pra, shikoni sa interesante. Sipas she-

fit të qeverisë edhe nëse jemi përpara një rasti abuzimi të pakundërshtueshëm, përpara një vjedhjeje uluritëse dhe ministri nuk ka vullnet të dorëhiqet, as kryeministri me urdhërin e të cilit ky anëtar kabineti mund të ketë vepruar, nuk dëshëron ta shkarkojë, ai duhet të qëndrojë në detyrë deri sa të shpallet i fajshëm edhe nga gjykata e shkallës së parë edhe më pas, nga ajo e apelit.

Pra ai, teorikisht, duhet të vijojë të jetë ministër gjatë të gjithë mandatit, nëse marrim për bazë stërzgjatjen që drejtësia jonë i bën proceseve të tilla. Duke ndjekur këtë logjikë një anëtar kabineti riskon të shndërrohet në një “hajdut të paprekshëm”.

Po ti shkosh kësaj linje edhe argu-

mentat që Edi Rama u kujtua të rreshtojë kohët e fundit në favor të Veliajt-, jo se i dhimsej ky i fundit që e kishte flakur me kohë, por ngaqë donte që Lalin ta përdorte si mburojë për Belën-, se ai duhet të rikthehej në zyrë, situata shkon drejt absurdit.

Pra, në optikën ramiste çdo politikan i zgjedhur në një detyrë të rëndësishme, që ka mbi shpinë dyshime të rënda për abuzim, mbetet në çdo rast i pacënueshëm. Ironike është se kryeministri këtë e justifikon me parimin kushtetues të pavarësisë së pushteteve, por duke bërë sikur haron një tjetër parim po aq të rëndësishëm, atë të “Checks and balances”.

Sistemi që ai përpiqet të mbrojë duke u ankuar se drejtësia po ndërhyr në punët e ekzekutivit, nuk mund të jetë

i balancuar, pa ekuilibrin mes pushteteve, ku kjo e para është e dënur të kontrollojë të dytin.

Pra e thënë në mënyrë të vulgarizuar: vërtet prokurorët dhe gjykatësit nuk kanë të drejtë të përcaktojnë një anëtar qeverie, por ata janë të detyruar ta pengojnë atë kur e shohin se është nisur për të vjedhur.

Në fakt realiteti është se, përtej iluzionit të debatit juridiko kushtetues për kompetencat fshihet thelbi i qëndrimit të kësaj qeverie për të vepruar pa kontroll.

Edi Ramës nuk është se i dhimset Balluku, ai mund ta trajtojë atë si mish për top, ashtu sikurse ka bërë me Tahirin, Beqajn, Ahmetajn, Kokën apo Veliajn.

Ajo që i intereson është vetëm një gjë, vijimi i punës së mekanizmit korruptiv që ka ngritur.

Prandaj, për të ruajtur këtë makineri që shtrihet nga blerja e votave deri tek ajo e lobistëve dhe zyrtarëve perendimorë, ai mbron parimin se drejtësia nuk mund të “pezullojë” apo ngrijë ata që punojnë për të mbajtur në lëvizje ingranazhet e saj.

Kaq e thjeshtë është e gjithë fabula që, pas koklavitjes me argumenta kushtetues, reket të mbulojë dëshirën për të grabitur i patrazuar, madje edhe kur kapeshe me presh në duar.

Çdo kamuflim i kësaj përplasjeje me merakun për ndarjen e pushteteve, me cënimin e kompetencave të kryeministrit apo imunitetit të një ministri shërben vetëm për të tje kaluar ngërçin e devizës së deri tanishme të kësaj mazhorance, se ajo s’do të bëhej kurrë mburojë për ata me të cilët kishte punë drejtësia.

Shprehja e dikurshme e Edi Ramës për shokët e vet, që kur kapeshin nuk duhet të shkonin në zyrën e tij, por te ajo e avokatit, tashmë ka ndryshuar.

Ai i e ka hequr maskën duke këkuar ta lënë të vjedhë i patrazuar, i bindur se po ia “pezulluan” këtë proces regjimi i tij shembet si kështjellë rëre.

'MEDIA AMERIKANE': KOMPANIA DREJT FALIMENTIMIT, ANULLOJNË FLUTURIMET POR UDHËTARËT NUK I KONTAKTOJNË

Media amerikane “The Street” ka përfshirë Air Albania në analizën e saj për krizën e fundit që ka përfshirë industrinë europiane të aviacionit, duke i kushtuar një pjesë të veçantë ndalimit të fluturimeve nga kompania shqiptare që prej 7 dhjetorit. Artikulli i “The Street” e paraqet situatën e Air Albania si pjesë të një fenomeni më të gjerë ku disa linja ajrore europiane janë detyruar të ndërpresin operacionet për shkak të problemeve financiare dhe kostove të larta të aviacionit.

Sipas medias amerikane, të dhënat e FlightAware dhe raportimet e mediave vendase tregojnë se fluturimet e planifikuara drejt Milanos dhe Stambollit nuk janë realizuar, ndërsa udhëtarët janë detyruar të devijojnë përmes Prishtinës dhe Podgoricës. “The Street” thekson se kompania nuk ka dhënë asnjë shpjegim publik dhe nuk ka paraqitur kërkesë zyrtare për falimentim, megjithëse ka pasur anulime të shumta dhe mungesë komunikimi me klientët.

Humbje për të pestin vit radhazi, bilancet e padorezuara dhe konfirmimi nga Turkish Airlines Kriza në Air Albania nuk është e pa-

pritur. Prej pesë vitesh rresht, kompania rezultoi me humbje. Megjithëse Air Albania ka refuzuar të dorëzojë bilancet financiare në Qendrën Kombëtare të Biznesit, partneri dhe akcioni i saj, Turkish Airlines, ka konfirmuar publikisht përqesimin e gjendjes financiare të kompanisë shqiptare.

Shitja e 49% të aksioneve të Air Albania nga Turkish Airlines në nëntor ka shtuar edhe më shumë pasiguritë, ndërsa vetë Turkish ka vijuar investimet në linja të tjera ajrore, duke ulur mbështetjen për transportuesin shqiptar.

Ndërkohë, para pak muajsh redaksisë së Syri TV i ka mbërritur një de-

noncim i fortë nga një punonjëse e Air Albania, e cila, duke kërkuar ruajtjen e anonimatit, deklaroi se kompania është vetëm “ditë, në mos orë, larg shpalljes së falimentit”.

Sipas denoncimit:

- Air Albania ka aktualisht vetëm 2 avionë në flotë.
- Të dy avionët ndodhen të bllokuar në Stamboll, të sekuestruar nga kompania Etihad, e cila ia kishte dhënë me qira flotën Air Albanias.
- Sekuestrimi është bërë për shkak të detyrimeve të papaguara dhe borxheve të mëdha të kompanisë shqiptare.
- Në denoncim përmendet gjithashtu se Air Albania ka vënë në dispozicion të kryeministrit Edi Rama një avion-taksi, ndërkohë që kompania vuan kollaps financiar.

Vëmendje ndërkombëtare për krizën e Air Albania

Fakti që situata e Air Albania ka marrë vëmendjen e një mediaje të madhe amerikane si “The Street” e kthen çështjen në një problem të profilit të lartë, përtej kufijve të Shqipërisë. Artikulli i medias amerikane e rendit Air Albania përkrah një sërë kompanish europiane që kanë ndaluar operacionet në muajt e fundit, ndërsa pyetjet për të ardhmen e transportuesit kombëtar shqiptar po shtohen dita-ditës.

Në mungesë të transparencës nga vetë kompania dhe me avionët e saj të sekuestruar në Stamboll, ekspertët e industrisë paralajmërojnë se Air Albania ndodhet në pikën më kritike që prej themelimit të saj në vitin 2018

**AKOMA NUK KENI
NJË WEBSITE?**

**MOS LEJONI QË VITI I RI
TU GJEJË PA NJË WEBSITE**

Dotech
websites

**Adresa e zyrave:
30 Avenons Road
London E13 8HT**

**Na kontaktoni:
020 7018 7929
073 4066 5946
078 5997 7545**

**PËR ÇDO
KONSULTIM
MUND TE VINI
NË ZYRAT TONA**

ARBEN MALAJ

TRANSPARENCA ËSHTË DETYRIM, JO OPSION

Çdo vend që synon zhvillim të qëndrueshëm, integrim europian dhe standarde moderne qeverisjeje ka një detyrim të panegociueshëm: respektimin e rregullave, transparencën e plotë dhe menaxhimin e përgjegjshëm të financave publike. Shqipëria nuk mund të jetë përjashtim. Përkundrazi, për shkak të dobësive institucionale, historikut të abuzimeve dhe mosbesimit të qytetarëve, ne kemi edhe më shumë arsye të jemi rigorozë dhe të kujdesshëm në çdo hap që lidhet me financat e shtetit.

Pikërisht për këtë arsye, nisma e qeverisë për të miratuar të ashtuquajturën “paqja fiskale”, një falje masive e detyrimeve të papaguara për një periudhë gati 10- vjeçare, ka ndezur një debat të domosdoshëm dhe të dobishëm publik. Debatu nuk lidhet vetëm me efektet fiskale të kësaj mase, por para së gjithash, me rrezikun institucional të fshehjes së listës së përfituesve, gjë që bie në kundërshtim me frymën dhe parimet e Ligjit për Menaxhimin e Financave Publike dhe të praktikave europiane të administrimit të parash së taksapaguesve. Neni 3 i Ligjit nr. 9936, “Për Menaxhimin e Sistemit Buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, është më shumë se një dispozitë teknike.

Ai përcakton filozofinë e të gjithë sistemit financiar publik shqiptar: parimshmërinë, transparencën, përgjegjshmërinë dhe qëndrueshmërinë fiskale. Këto parime nuk janë dekorim juridik, ato janë garancia që administrata nuk vepron sipas dëshirës, por sipas ligjit dhe interesit publik. Çdo devijim nga këto parime krijon një precedent që dëmton (i) shtetin; (ii) ul besimin e qytetarëve dhe (iii) forcon kulturën e pandëshkueshmërisë, e

cila ka kushtuar shumë ekonomisë dhe demokracisë sonë. Për këtë arsye, kërkesa për publikimin e listës së përfituesve nga falja fiskale nuk është retorikë opozitare. Është një detyrim ligjor dhe moral, është mbrojtje e interesit të qytetarëve, është garanci kundër korrupsionit dhe klientelizmit. Pyetja kritike është falja/paqja fiskale – mjet administrativ apo shpërblim për mospaguesit.

Në teori, faljet fiskale përdoren për të pastruar bilancet, për të lehtësuar barrën mbi bizneset në vështirësi dhe për të rifilluar një marrëdhënie të shëndetshme midis administratës dhe taksapaguesve. Por në praktikën shqiptare ato shpesh janë shndërruar në sinjale të rrezikshme: kush nuk paguan, përfiton; kush respekton rregullat, trajtohet si i humbur. Ky është një mesazh i gabuar; ekonomikisht, i dëmshëm moralisht dhe i papranueshëm politikisht. Nëse një qeveri kërkon të falë detyrime të grumbulluara për gati gjatë dhjetë viteve, ajo duhet të provojë se ky vendim shërben interesin publik, jo interesat e grupeve të caktuara pranë pushtetit. E vetmja mënyrë për ta provuar këtë

është transparenca totale e listës së përfituesve. Një vend që kërkon të anëtarësohet në Bashkimin Europian nuk mund të fshihet pas parullave të përgjithshme dhe justifikimeve teknike. Standardet e BE-së janë të qarta: çdo masë që prek financat publike duhet të jetë; (i) transparente; (ii) e kontrollueshme dhe (iii) e aksesueshme nga publiku. Shqipëria nuk mund të kërkojë që ta pranojë si pjesë të familjes europiane, ndërkohë që brenda vendit aplikon praktika të cilat Europa i konsideron të papranueshme. Qeveria ka të drejtë të propozojë politika fiskale. Ministri i Financave ka detyrimin t’i shpjegojë ato dhe t’i mbrojë.

Por askush nuk ka të drejtë të fshehtë informacion nga publiku kur bëhet fjalë për financat e shtetit. Argumenti se publikimi i listës bie ndesh me të dhënat personale nuk qëndron. Këtu nuk kemi të bëjmë me të dhëna të shëndetit apo jetës private. Kemi të bëjmë me detyrime të paguara ndaj shtetit, të cilat, për shkak se po falen me vendim politik, bëhen automatikisht çështje publike. Në të gjithë vendet europiane ku janë bërë falje të ngjashme,

listat janë publikuar, sepse taksat dhe detyrimet publike nuk janë çështje personale – ato janë çështje të interesit kolektiv. Mbajtja e fshehtë e listës së përfituesve është një thyerje e rëndë e parimit të transparencës dhe krijon dyshime të forta se mos vallë ky proces po përdoret për të shpërblyer klientelën politike apo ekonomike.

Në vendet me demokraci hibride rreziku i kapjes së shtetit është shumë i lartë. Shpesh masa të tilla analizohen vetëm për ndikimin financiar: sa do humbasë buxheti? Sa do përfitojë ekonomia? Por rreziku më i madh nuk është financiar, është institucional.

Kur qeveria merr vendime që favorizojnë në mënyrë të njëanshme kategori të caktuara pa transparencë, ajo forcon perceptimin e një shteti të kapur nga interesa private. Ky është rreziku real që e ka penguar Shqipërinë të avancojë më shpejt drejt standardeve europiane të qeverisjes. Një vend me institucione të dobëta ka nevojë për dyfish transparencë, jo për fshehje. Ka nevojë për rregulla më të forta, jo për përjashtime. Ka nevojë për një kulturë të respektimit të ligjit, jo për sinjale se ligji mund të anashkalohe.

Në rastin e faljeve biznesi i ndershëm është humbësi i më i madh. Në çdo debat për faljet fiskale, shpesh harrohet një kategori shumë e rëndësishme: biznesi i ndershëm, ai që ka paguar taksat në kohë, që ka respektuar ligjin dhe që nuk ka kërkuar favore. Ky biznes është sot “humbësi i heshtur” i çdo faljeje. Ai sheh se përfiton ai që nuk paguan, ndërsa ai vetë mbetet i penalizuar. Kjo jo vetëm që dëmton konkur-

rencën, por ul moralin fiskal, ul gatishmërinë për të paguar taksat dhe çdo detyrim ndaj buxhetit dhe e minon të gjithë sistemin e rregullave.

Një qeveri që pretendon të mbështesë sipërmarrjen duhet të fillojë pikërisht nga mbrojtja e sipërmarrjes së ndershme, jo nga shpërblimi i atyre që e kanë shpërfillur ligjin për vite të tëra. Shqipëria ka nevojë për reformë në administrimin fiskal, jo për falje selektive. Në vend të faljeve periodike, Shqipëria ka nevojë për një reformë të thellë të administrimit fiskal dhe tatimor: për uljen e informalitetit; për përmirësimin e mbledhjes së të ardhurave; për dixhitalizim të plotë; për monitorim real-time të transaksioneve dhe qarkullimit; për rritjen e aftësive profesionale të administratës.

Paqja fiskale nuk adreson asnjë prej këtyre problemeve. Ajo thjesht shtyn përpara një barrë dhe krijon një precedent edhe më të rrezikshëm: pritja e faljes së radhës. Pa transparencë nuk ka besim; pa besim nuk ka mirëqeverisje. Debatu për faljen fiskale nuk është thjesht debat teknik. Është test i standardeve të qeverisjes. Është provë për seriozitetin e institucioneve.

Është një tregues i qartë nëse Shqipëria po ecën drejt BE-së apo po kthehet pas në praktika që Europa i ka lënë historisë. Transparenca nuk është kërcënim për qeverinë; është mbrojtje për shtetin. Askush nuk duhet të ketë frikë nga drita. Dhe nëse ne duam të ndërtojmë një shtet të besueshëm, të drejtë dhe europian, duhet të fillojmë nga gjëja më e thjeshtë: t’u tregojmë qytetarëve të vërtetën dhe t’i mbrojmë paratë e tyre.

Dotech
website

AKOMA NUK KENI NJË WEBSITE?

BUSINESS CARDS

BANNERS

POSTERS

020 7018 7929
073 4066 5946
078 5997 7545

Adresa e zyrave:
30 Avenons Road
London E13 8HT

Më shumë se një e katërta e të rinjve shqiptarë gjenden në të 30-tat e tyre pa asnjë zana, arsim profesional apo të lartë të përfunduar dhe për më tepër nuk janë në asnjë lloj pune.

Ky trend, që ka mbetur kokëfortë në dy dekadat e fundit, është pasqyra më e qartë se qeveritë dhe shoqëria nuk kanë arritur të edukojnë dhe formojnë të rinjtë së paku për të qenë të zotët e vetes.

Të gjendur në këtë situatë, shumica e të rinjve shqiptarë në grupmoshën 15–29 vjeç shohin emigrimin si zgjidhjen kryesore për jetën e tyre.

Megjithë përpjekjet, sistemi arsimor në vend nuk po mund të lidhet me nevojat e tregut të punës dhe cilësia e të nxënësve ka pësuar ulje. Luhajtjet në arsim dhe punësim e kanë çorientuar rininë, e cila, në vend që të reagojë dhe të kërkojë llogari, po zgjedh largimin.

Në 13 vite të rinjtë tkurren me 45%

Të dhënat e INSTAT tregojnë se në vitin 2024 në të gjithë vendin kishte vetëm 405 mijë të rinj të moshës 15–29 vjeç, ose 45 për qind më pak se në censin e vitit 2011.

Rënia e popullsisë së re në moshë më shumë sesa me lindjet më pak lidhet me emigracionin e lartë, që ka marrë përmasat e pandemisë në këtë grupmoshë. Numri i të rinjve ndërmjet dy censeve 2011–2023 ka rënë tre herë më shumë se popullsia e përgjithshme.

Në arsim, të dhënat e vitit 2024–2025 tregojnë se numri i nxënësve dhe studentëve po vazhdon të tkurret. Regjistrimet në sistemin parauniversitar kanë rënë, veçanërisht në arsimin 9-vjeçar, ndërsa edhe universitetet po përballen me më pak aplikime dhe më shumë braktisje.

Të dhënat zyrtare të INSTAT tregojnë se për periudhën 2020–2025, totali i nxënësve të regjistruar në të gjitha nivelet ka rënë me rreth 61 mijë, që përbën një tkurrje prej 10%. Ndërsa gjatë dekadës nga viti 2015 deri më 1 janar 2025, numri i nxënësve në arsimin parauniversitar ra me mbi 31%, ose 112 mijë më pak. Kjo tkurrje demografike po bën që vendi të ketë gjithnjë e më pak të rinj që hyjnë në sistemin arsimor, më pak studentë që diplomohen dhe më pak fuqi punëtore të kualifikuar për të ardhmen.

Papunësi e lartë

Megjithatë, edhe ata që diplomohen ndeshen me sfida të mëdha në tregun e punës. Punësimi i të rinjve mbetet problematik, me nivele papunësie që luhaten rreth 22% për moshat 15–29 vjeç. Një tjetër fenomen shqetësues është papunësia mes të diplomuarve në universitet.

Pavarësisht viteve të studimit dhe investimeve të familjeve, rreth 15% e të

NË 13 VITE RINIA U TKURR ME 45%! EMIGRIMI SHIHET SI ZGJIDHJE, SHKAK PAPUNËSIA E LARTË

rinjve me arsim të lartë rezultojnë të papunë. Kjo ndodh sepse universitetet prodhojnë më shumë specialistë në fusha si drejtësia, ekonomia dhe menaxhimi, ndërkohë që tregu kërkon profile teknike, inxhinierike, profesione të zanatit, turizëm dhe teknologji. Kjo mospërputhje shton nën-punësimin dhe detyron të rinjtë ose të punojnë jashtë profilet, ose të kërkojnë mundësi jashtë vendit.

Emigrimi si zgjidhje

Shqipëria kryeson me diferencë të madhe listën e 45 vendeve me përqindjen më të lartë të emigrantëve në raport me popullsinë në vitin 2023. Sipas vlerësimeve të Organizatës për Bashkëpunim Ekonomik dhe Zhvillim (OECD), për çdo një mijë banorë në Shqipëri 22.1 ishin emigrantë në 38 vendet e OECD-së, një tregues që e vendos Shqipërinë shumë përpara vendeve të tjera si Rumania (12.7 emigrantë për 1000 banorë), Bullgaria (11.9) apo Kuba (10.6).

Ky nivel i lartë emigrimi nënkupton se gati një në çdo 4 shqiptarë ka emigruar jashtë vendit, duke reflektuar përmasat e jashtëzakonshme të lëvizjes demografike që ka prekur vendin tonë gjatë dekadës së fundit. Shumica e këtyre emigrantëve, mbi 80%, janë të rinj. Niveli i lartë i emigrimit është ndoshta pasqyra e pakënaqësisë sociale dhe ekonomike të brezit të ri.

Shqipëria ka hyrë në periudhën e fortë të emigrimit që prej viteve '90, fenomen që në vend që të zbutet vetëm forcohet. Çdo vit largohet një numër i madh i të rinjve, kryesisht të kualifikuar, duke krijuar një humbje të madhe të kapitalit njerëzor.

Sipas raportimeve dhe vlerësimeve të fundit, Shqipëria është ndër vendet e

Europës me normën më të lartë të largimeve të të rinjve në raport me popullsinë. Popullsia e të rinjve 0–29 vjeç është përgjysmuar brenda më pak se dy dekadave, një rënie dramatike me ndikim të thellë në ekonominë dhe strukturën sociale të vendit. Shkaku kryesor mbetet mungesa e perspektivës, pagat e ulëta, mundësi të pakta zhvillimi profesional, mosbesimi tek institucionet dhe tek e ardhmja.

1 në 4 të rinj rri kot

Të rinjtë në Shqipëri që nuk punojnë, nuk arsimohen dhe nuk trajnohen (NEET) paraqesin sot një nga sfidat më të mëdha sociale të vendit. Në vitin 2024, mbi 22% e të rinjve 15–29 vjeç nuk ishin as në punë, as në shkollë dhe as në arsim. Në grupmoshën 15–24 vjeç, norma e NEET arrin në 21.3 për qind. Në grupmoshën 25–29 vjeç, situata përkeqësohet ndjeshëm, norma e NEET ngjitet në 31.1 për qind dhe përqindja e të rinjve që janë tërësisht inaktivë rritet dukshëm, sidomos mes grave.

Gjysma e të rinjve me arsim të ulët rezultojnë NEET deri në moshën 29 vjeç, dhe shumica e tyre janë inaktivë, jo thjesht të papunë. Rreth një e pesta e të gjithë NEET-ëve me arsim të ulët ende deklarojnë se kërkojnë punë, por pjesa më e madhe, 40 deri në 50 për qind, kanë braktisur çdo lidhje me tregun e punës ose arsimin. Edhe pse norma e braktisjes së hershme të shkollës ka rënë nga 17.4% në vitin 2021 në 13.5% në vitin 2023, furnizimi me të rinj të pashkolluar mbetet i lartë.

Në Shkodër, niveli i NEET-ëve është 22%, më i ulëti ndër qarqet e krahasuara. Tirana shfaq një nivel më të

lartë në rang vendi me rreth 27%.

Të gjitha rajonet karakterizohen nga një problem i përhapur i papunësisë afatgjatë. Rreth 69 deri në 75 për qind e të rinjve që kërkojnë punë kanë më shumë se gjashtë muaj të papunë, duke treguar një shkëputje të thellë nga tregu i punës dhe një risk të lartë për të kaluar në inaktivitet.

Universitetet të zhytura në korrupsion Qëndresa Qytetare ka analizuar se gjatë viteve 2021–2025, sipas prokurorive, janë akuzuar për korrupsion 50 pedagogë të universiteteve publike. Nga analiza rastet e korrupsionit që përfshijnë personel akademik të universiteteve publike rezultojnë të shpërndara në disa qytete. Në Shkodër, 13 pedagogë (5 me hetime të pushuara, 3 të dërguar për gjykim dhe 5 të tjerë ende nën hetim), në Elbasan u përfshinë 9 pedagogë (1 në gjykim, 1 me vendim mosfillimi dhe 7 nën hetim, çështje e kaluar tek SPAK).

Në vitin 2025 SPAK përfundoi hetimet ndaj 27 zyrtarëve të Universitetit Bujqësor të Tiranës (pjesë e stafit akademik dhe administrativ). Rreth 9 nga 10 studentë (89.98%) pranojnë ekzistencën e korrupsionit në tetë universitetet publike të marra në analizë. Nivele të larta të perceptimit (96%) janë raportuar në Universitetin Bujqësor të Tiranës, Universitetin e Mjekësisë dhe Universitetin “Fan S. Noli” në Korçë, ndërsa nivelet më të ulëta, ndonëse përsëri shqetësuese, janë raportuar në Universitetin “Aleksandër Xhuvani” në Elbasan (77.5%). Përvoja personale është më e përhapur në Universitetin e Mjekësisë në Tiranë (26.25%) dhe Universitetin e Shkodrës “Luigj Gurakuqi” (25%). Pagesa për nota është perceptuar si

më e përhapur në Universitetin Bujqësor të Tiranës (59.62%) dhe Universitetin “Fan S. Noli” të Korçës (56.15%), ndërsa më e ulët në Universitetin e Shkodrës “Luigj Gurakuqi” (35.33%). Detyrimi për blerje librash dominohet nga Universiteti i Shkodrës (32.34%).

Pasojat

Është krijuar një cikël dobësish në vend që po dekurajon të rinjtë. Arsimi nuk po prodhon aftësi që kërkon ekonomia, ekonomia nuk po prodhon vende të mjaftueshme pune me kushte të pranueshme për të rinjtë. Mungesa e perspektivës ekonomike dhe sociale i shtyn të rinjtë drejt emigrimit. Largimi i të rinjve rrudh më tej bazën e popullsisë së re, ul numrin e nxënësve dhe studentëve, dobëson tregun e punës dhe ndikon në cilësinë e zhvillimit ekonomik. Si pasojë e këtyre zhvillimeve, Shqipëria rrezikon të futet në një spirale të gjatë të plakjes së popullsisë, mungesës së fuqisë punëtore dhe pamundësisë për të zhvilluar një ekonomi konkurruese pa rininë.

Në këtë realitet, pyetja nuk është më “a po ikin të rinjtë?”, por “si të krijohet një klimë që i mban, i punëson dhe i zhvillon ata”.

Sfida duket se është strukturore dhe kërkon reformë në arsimin profesional dhe universitar, politika punësimi të lidhura me sektorët prioritarë, si dhe programe konkrete që ndalojnë ose ngadalësojnë emigrimin.

Nëse këto procese nuk ndryshojnë, Shqipëria do të përballet me një të ardhme ku rinia do të jetë gjithnjë e më pak e pranishme dhe zhvillimi ekonomik do të jetë i paqëndrueshëm./Monitor

POROSISNI BANNER PËR BIZNESIN TUAJ

**PVC BANNERS
MESH BANNERS
PREMIUM ROLLER
PULL UP ROLLER**

**Na kontaktoni:
020 7018 7929
073 4066 5946
078 5997 7545**

ARTAN HOXHA

Kryeministri, Edi Rama dora vetë, vijon thuasje çdo ditë t’i tregojë popullit pasojat halleshumë që i ka shkaktuar vendimi i SPAK/GJKKO me pezullimin e Belinda Ballukut nga Ministre dhe Zëv. Kryeministre – që nga pamundësia e nënshkrimit të marrveshjeve ndërkombëtare, projekteve dhe vendimeve sektoriale e deri tek pamundësia për të shkarkuar të dy të bashkëakuzuarit e tjerë, drejtuesi i Autoritetit Rrugor Shqiptar (ARRSH) dhe drejtuesi i Korporatës Elektronergjetike Shqiptare (KESH).

Hallet e tij janë hallet e popullit, ai popullit i flet, as preson as shantazhon drejtesinë që vetë e ka reformuar, mos o zot. Por, ndërsa popullit i flet edhe për dhunën gjykatore mbi kompetencat (Krye)ministrore, edhe për Komisionin e Venecias dhe rekomandimet e tij parimore për mungesën e pezullimeve ministrore në botën perendimore, mungesë kjo aspak rastësore, harron a bën sikur harron se të gjitha këto halle ai i zgjidh po vete, fët e fët me një të rënë të lapsit, e na hiqet e qahet se paska mbetur duarlidhur nga pezullimi i Ballukut ndaj kërkon mbështetjen popullore për t’ia zgjidhur duar nga litari i padrejtësisë gjykatore.

Që Rama, me një të shkarkuar të shpejtë të Ballukut i zgjidh po vetë të gjitha këto halle këtë e di i madh e i vogël. Në alternativë, Rama, me një amendim të thjeshtë mund të plotësojë nenin 242 të Kodit të Procedurës Penale (KPP) dhe njësoj si për të zgjedhurit pezullimi të ndalohet edhe

DUARLIDHURI RAMA

për ministrat, pasi këta sipas Kushtetutes gëzojnë imunitet të njëjtë me të zgjedhurit dhe Rama i ka mbi 84 vota për këtë ndryshim. Ngaqë nuk bën as njërën as tjetrën njerëzia pyet për hallet e vërteta të Ramës në raport me çështjen Balluku.

Lidhur me këtë çështje njerëzia ndahet në dy kategori: ata që mendojnë se Rama e di që Balluku është fajtorë dhe ai nuk e shkarkon, me hir a pahir, sepse mbron veten dhe ata që mendojnë se Rama e di se Balluku është e pafajshme (lidhur me këto akuza të paktën) ndaj nuk e shkarkon se s’mund e s’duhet t’i hapë kështu rrugë një precedenti të rrezikshëm antikushtetues.

Për të dy palët mbetet pa përgjigje pyetja se pse Rama kërkon t’a zgjidhë çështjen me Gjykatën Kushtetuese, mënyrë kjo jo plotësisht e sigurt, dhe jo me amendim ligjor, mënyrë kjo plotësisht e sigurt.

Pavarësisht këndvështrimit të njerëzisë, në të dy rastet pasojat për të cilat Rama na ankohet ditë pas dite janë të njëjta e, në llogari të fundit, rrjedhojë e vendimit që ai ka marrë për të mos e shkarkuar Ballukun, komplet ndryshe nga rastet e tjera kur ai i ka paraprirë vendimeve të prishme të drejtësisë me shkarkimin pararendës të vartësve, ndaj, afërmendësh këto pasoja, të vetëshkaktuara me mosveprim, nuk mund të shërbejnë si argumente në gjykimin

kushtetues të çështjes.

O je dakord me Ramën dhe i pranon pësimet nga pasojat e vetëshkaktuara prej tij, o je kundër Ramës dhe nuk ia pranon pretendimet e tij për pasojat e vetëshkaktuara në fjalë.

Gjithsesi, çështja në fjalë - ajo e pezullimit të Ministrit, edhe Kryeministrit për rrjedhojë, me një vendim gjykatë të shkallës së parë në një procedim penal - është një çështje e rëndësishme, që duhet trajtuar me maturi.

Neni 242 i KPP është ekstremisht i qartë – përjashtohen nga pezullimi vetëm të zgjedhurit me votë dhe GjKKO/SPAK e kanë zbatuar fjalë për fjalë. Gjithashtu, kurkund në Kushtetutë nuk citohet kompetenca pezulluese e Kryeministrit për Ministrin dhe pezullimi gjykator nuk ka se si të ketë rrembyer a cënuar një kompetencë kryeministrore që nuk ekziston në Kushtetutë. Kjo për ministrin nuk është as harresë e kushtetutëbërësit sepse Kushtetuta i ka të përcaktuara fare mirë rastet e tjera kur një pezullim i këtyllë bëhet me vendim të organit të emërtesës. Për rrjedhojë, Kryeministri nuk ka si të legjitimohet si ankimtar në Gjykatën Kushtetuese se nuk i është shkelur a rrembyer ndonjë kompetencë nga gjykata (pavarësisht pasojave mbi qeverisjen).

Rasti në fjalë është idem me rastin e 35 deputetëve opozitarë që nuk u legjitimuan nga Gjykata Kushtetuese lidhur me

anashkalimin e Kuvendit nga GjKKO/SPAK në rastin e masave të sigurisë për Sali Berishën (në kundërshtim komplet edhe me praktikën parlamentare edhe atë gjyqsore të Saimir Tahirit)– Gjykata Kushtetuese ju tha deputetëve se, ndonëse si grup prej të paktën ¼ e Kuvendit Kushtetuta ua njihte ankimin për cdo çështje, në rastin e konfliktit të kompetencës, nuk kish se si t’ju ishte shkelur nga gjykata një kompetencë parlamentare, sepse një kompetencë e këtyllë atyreve nuk iu ishte dhënë shprehimisht nga Kushtetuta (pavarësisht pasojave - diskriminimi në trajtimin e mandatit opozitar kundrejt atij mazhoritar).

Nëse gjykata Kushtetuese do jetë po aq cinike me Kryeministrin siç ishte me 35 deputetët opozitarë (vendim i gabuar sipas meje), duhet ta delegjitimojë edhe Kryeministrin, pa një pa dy.

Megjithatë duhet konsidruar se po vetë Kushtetuta përcakton se imuniteti i anëtarëve të Këshillit të Ministrave është i njëjtë me atë të deputetëve dhe kjo e mban të hapur debatin, deri në nivel kushtetues, lidhur me zbatimin apo jo të pezullimit gjykator për ministrat (apo të Kryeministrit eventualisht) e, nëse po, përmes Kuvendit apo drejtpërdrejt nga gjykata, dhe pra ky debat duhet bërë shterueshëm.

Nëse nuk jep zgjidhje Gjykata Kushtetuese duhet gjetur zgjidhje ligjore, jo vetëm për këtë çështje, por lipset një rishikim tërësor i imuniteteve siç nevojitet një rishikim thelbësor i procedurave gjyqsore por edhe i strukturës së drejtësisë në raport me të drejtat themelore të individit dhe me raportet e balancës e kontrollit të pushteteve në një sistem demokratik e pluralist.

AKIL PANO

Edhe Pilati mendoi se duke heshtur do të shpëtonte. Por Pilati s’ ishte i pafajshëm. Në çdo shoqëri, ligjet janë pasqyrë e vlerave që ajo shoqëri përqafton. Nëse ligji është i drejtë, ai ngrihet mbi themele morale, mbi të vërteta të pakthyeshme dhe mbi një antropologji të drejtë të njeriut. Por kur ligjet ndërtohen mbi ideologji fluide, të ndërtuara nga ekstremi i majtë globalist, ato shndërrohen në mjetet më të rrezikshme për transformimin e heshtur të shoqërisë.

Kryeministri Rama e quajti ligjin e barazisë gjinore “shumë fisnik”, duke e ngritur në rangun e një veprë të qytëërimit evropian. Por kur një ligj “fisnik” duhet mbrojtur me arrogancë, me etiketime, me përçmim ndaj protestuesve dhe përmes retorikës së stilit “qentë le të lehin, karvani ecën”, atëherë ‘fisnikëria’ false e Ramës është maskimi i së keqes përmes gjuhës arrogante të moralizimit politik. Ligji i barazisë gjinore, në formën e tij aktuale, nuk është neutral, i pafajshëm, e as “evropian” sipas mënyrës si e shet kryeministri.

Ligji për Barazinë Gjinore është thelb i paketës ideologjike të ekstremit të majtë që qarkullon prej vitesh në qarqet ndërkombëtare të financuara nga fondacione transnacionale të stilit Sorros, me synimin e qartë për të shembur konceptet tradicionale të seksit biologjik, familjes dhe antropologjisë teiste. Pohimi ontologjik i zanafilës se “Perëndia e krijoi njeriun sipas shëmbëlltyrës së tij;... i krijoi mashkull dhe femër.

(Zanafilla 1:27) zbulon se gjinia nuk mund të jetë konstrukt social, por esencë e gdhendur në vetë natyrën e njeriut. Ligji i ‘Barazisë Gjinore’ ka si qëllim të relativizojnë këtë të vërtetë, duke shembur diferencën natyrore dhe duke e zëvendësuar

PRESIDENT MOS I “LAJ DUART”!

suar me identitete fluide, të përcaktuara nga ndjesia e momentit. Roger Scruton paralajmëronte se: “Kur e vërteta bëhet relative, ideologjia merr vendin e realitetit.” Kjo ndodh pikërisht me ligje të tilla: realiteti biologjik zëvendësohet me realitetin ideologjik e më pas krijohet një paradigmë e re sociale, psikologjike, një etnokulturë e re. Ndërsa politika imponohet si moral i ri.

Presidenti Begaj, në fund të afatit ligjor, mund të heshti. Kjo heshtje nuk i duhet Shqipërisë! Dmth presidenti mund të dekretojë, mund të prapësojë, ose mund të heshtë! Këto janë tre mundësitë ligjore mbi tryezën e presidentit mbi projektligje të votuara në Kuvendin e Shqipërisë. Por heshtja mbi projektligjin përgjatë njëzet ditëve të afatit ligjor mbi tryezën e presidentit, prodhon automatikisht dekretimin e ligjit.

Nëse presidenti ‘hesht’ ndaj një akti me një peshë të tillë si asnjë projektligj tjetër në historinë e Shqipërisë, më sjell ndër mend Ponc Pilatin, i cili në vend që të mbronte të drejtën, zgjidhi heshtjen: “Unë jam i pafajshëm për gjakun e këtij të

drejtji,” (Mateu 27:24) deklaroi Pilati pasi vendimin për kryqëzimin e Krishtit ia delegoi klerit Jude të kohës, duke refuzuar ta marrë vetë vendimin më të rëndësishëm në histori.

Por Pilati nuk ishte i pafajshëm. Ai u bë pjesë e së keqes përmes mosveprimit. Edhe Presidenti, duke mos vepruar, i jep dritë jeshile kalimit të ligjit më të debatueshëm të viteve të fundit. Heshtja e tij në këtë rast nuk është neutralitet, por bashkëpunim pasiv. Dietrich Bonhoeffer – martiri i krishterë që sfidoi Hitlerin, shkruante: “Heshtja përballë së keqes është e keqe. Vetë mosveprimi është veprim. Zoti do të na kërkojë llogari.”

Me heshtjen, Presidenti Begaj nuk i përgjigjet protestave të qindra qytetarëve, mbledhjes së firmave të mbi dhjetëmijë qytetarëve Shqiptarë që i kërkuan kthimin mbrapsht të projektligjit, familjeve, bashkësive fetare, profesorëve, prindërve, që kërkuan të mos dekretohej. Presidenti mund dhe të heshtë! Heshtja s’është vetëm mospërgjegjësimarje, heshtja është mjeti efikas i zhbërjes së moralit kolektiv

Hannah Arendt, kur analizonte totalitarizmin, formuloi konceptin e saj të famshëm i njohur si:

“Banaliteti i së keqes” në të cilin spjegon se “e keqja nuk kryhet nga demonë, por nga burokratë që thonë: Unë vetëm po bëj detyrën time.”

Presidenti, me heshtjen e tij dhe pa asnjë shpjegim publik, është duke u sjellë pikërisht në këtë mënyrë: një figurë neutrale që lejon rrjedhën e proceseve, duke menduar se kjo e shpëton.

Por pikërisht ky është thelbi i banalitetit të së keqes: MOSKUNDËRSHTIMI I SAJ. Pilati nuk ishte më pak fajtor se turma që kërkoj kryqëzimin. Turma bërtiti; Pilati heshti. Dhe në fund...Zoti i kërkoj llogari të gjithëve, në veçanti njeriut të veshur me pushtet.

Ja katër arsye themelore pse heshtja e Presidentit është në thelb e keqe! Sepse, heshtja legjitimon të keqen! Mosveprimi i Presidentit jetëson një ligji të deformuar ideologjikisht, duke e bërë atë pjesë të trupit juridik të vendit. Heshtja kthehet në vullë. Sepse, heshtja tradhton rolin kushtetues! Presidenti është gardiani i balancës dhe moralit institucional. Ai nuk është noter i qeverisë. Kur një ligj bie ndesh me vlerat e shumicës, Presidenti është frena e fundit. Heshtja e delegjitimon këtë rol. Sepse, heshtja përbën braktisje morale të shoqërisë!

Ndërsa qytetarët protestonin me pankarta “Ka vetëm dy gjini, mashkull dhe femër”, Presidenti duhej të dëgjonte dhimbjen e tyre. Por ai u mbyll në kullën sterile të presidencës.

Sepse, heshtja prodhon precedent të rrezikshëm! Nesër çdo ligj ideologjik mund të kalojë pa kundërshtim, sepse Presidenti e ka dëshmuar se frika është më e fortë se de-

tyra. Ky është terri moral ku vendet rrëshqasin drejt autokracive me fytyrë liberale.

Mijëra qytetarë u mblodhën për të kundërshtuar ligjin, duke mbrojtur vlerat e Familjes dhe traditës, identitetin biologjik dhe të drejtën e fëmijëve për t’u rritur larg ideologjisë gjinore.

Rama reagoi me përçmim, duke i quajtur protestat zëra pa peshë. Madje u shpreh; “Qentë le të lehin, karvani ecën.”

Kjo frazë nuk është e një lideri demokrat, por e një ideologu që e sheh popullin si numër, një entitet pa ndonjë vlerë, ose zurmë në sfond. Liderët e tillë e kanë për zakon ta quajnë veten “fisnike”, ndërsa kundërshtarët – “qen”.

Por një ligj që duhet të imponojë heshtjen për të kaluar, nuk mund të jetë fisnik. Një ligj kundër vullnetit të shumicës është antidemokratik.

Ligji i barazisë gjinore nuk është as i fisnik, as i pafajshëm. Ai është një gur i rëndësishëm në projektin ideologjik të majtë për të riformatuar njeriun dhe familjen sipas modelit antinjeri dhe kundërkulturë.

Presidenti, me heshtjen e tij, nuk po qëndron në anën e popullit, as në anën e moralit shoqëror, as në anën e lirisë. Ai është duke qëndruar në anën e frikës. Dhe frika e udhëheqësve është dritarja nga ku hyn errësira.

Bonhoeffer kishte të drejtë:

“Mosveprimi është veprim.”

Edhe Pilati mendoi se duke heshtur do të shpëtonte. Por historia e gjykoj. Historia do ta gjykojë presidentin jo për atë që bëri – por për atë që nuk guxoi të bënte. Këto janë orët e fundit që mund të ngjisin një president në pozicionin e admirueshëm të një burri shteti ose ta vendosin atë brenda kornizave të pragmatizmit dhe turpit.

JONATHAN HARGREAVES

Javën e shkuar, ministrja e financave e Mbretërisë së Bashkuar [MB], kancelarja Rachel Reeves, publikoi buxhetin për vitin 2026 dhe janë tri gjëra që duhet t'i dini për mënyrën si po e përmirëson Mbretëria e Bashkuar ofertën e saj për biznesin dhe investimet ndërkombëtare.

Së pari, rritja mbetet misioni numër një i qeverisë së Mbretërisë së Bashkuar.

Që nga marrja e detyrës, qeveria i ka rritur investimet kapitale për më shumë se 120 miliardë funta - në infrastrukturë, inovacion dhe energji të gjelbër - duke krijuar kushtet për lulëzim të industrive kyçe.

Ky buxhet konfirmoi investimet publike në nivelin më të lartë të mbajtur në katër dekada, çka nënkupton që investitorët mund të kenë besim në ekonominë e Mbretërisë së Bashkuar në planin afatgjatë.

Gjithashtu, përcakton hapat vijues për forcimin e infrastrukturës së Mbretërisë së Bashkuar për të nxitur rritjen dhe produktivitetin - duke përfshirë lokacionin e reaktorëve të parë bërthamorë, të vegjël dhe modularë, në Mbretërinë e Bashkuar; financimin për një urë të re mbi lumin e Temzës (Thames); dhe Zonat e reja për Rritje të IA-së që shtrihen në mbarë vendin.

Këto janë plane afatgjata për ngritjen e një ekonomie më të fortë dhe më të sigurt.

Së dyti, si rezultat i këtij buxheti, mbikëqyrësi i pavarur fiskal i Mbretërisë së Bashkuar, Zyra për Përgjegjësi Buxhetore, e ka shtuar për 0.5 përqind parashikimin e vet të rritjes që nga marsi. Ndërkohë FMN-ja thotë se pret që rritja e Mbretërisë së Bashkuar të jetë e dyta më e shpejtë në G7 këtë vit dhe më e shpejta në mesin e ekonomive evropiane të G7-ës.

Kjo nënkupton më shumë mundësi për shërbime, prodhim, shkencë të jetës dhe industri - më shumë mundësi për investime dhe fitime.

NËSE NDËRTONI NË BRITANI, NE DO T'JU MBËSHTESIM

Për fund, ky buxhet e ka bërë Mbretërinë e Bashkuar një vend edhe më atraktiv për të investuar - me një paketë madhore të masave që u ndihmojnë bizneseve të hapen, të rriten dhe të qëndrojnë në MB.

Këto masa do të rrisin kapitalin e disponueshëm për kompanitë e listuara në bursë dhe do të hapin rrugën për gjeneratën e ardhshme të ndërmarrësve dhe kompanive lider në sektorin e teknologjisë.

Me pak fjalë, ky buxhet është për ndërmarrësit.

Përkushtimi ndaj stabilitetit, inves-

timeve dhe reformave veç po jep rezultate.

Rritja është përmirësuar, inflacioni është në rënie dhe huamarrjen do ta shkurtojmë më shpejt se çdo vend tjetër i G7-ës.

Në një botë të pasigurt, ne po sigurojmë financat publike dhe po zgjedhim të investojmë në të ardhmen e Britanisë.

Dhe, po e bëjmë Britaninë vendin më të mirë për të hapur biznese, për t'u rritur, për të investuar dhe për të qën-

druar.

Kjo është një mundësi e shkëlqyeshme për Kosovën për të thelluar bashkëpunimin e saj ekonomik me Mbretërinë e Bashkuar dhe për të krijuar partneritete të reja, veçanërisht në fushat e energjisë, teknologjisë dhe inovacionit.

Si për kosovarët veç të vendosur në Mbretërinë e Bashkuar si pjesë e diasporës së talentuar, ashtu edhe për biznese këtu në Kosovë të interesuara për tregti ose investime në Mbretërinë e Bashkuar, tani është koha e duhur

për të forcuar lidhjet dypalëshe mes Mbretërisë së Bashkuar dhe Kosovës dhe për t'i hapur dyert për ndarje të njohurive, investimeve dhe ndërmarrjeve të përbashkëta.

Me Mbretërinë e Bashkuar që ia hap derën, Kosova, si një ekonomi larg-pamëse e gatshme për të përqafuar ndryshimin, tani e ka një shans për t'i diversifikuar partnerët dhe për të shtuar partnerë të rinj.

(Autori është ambasador i Mbretërisë së Bashkuar në Kosovë)

Dotech
website

AKOMA NUK KENI NJË WEBSITE?

BUSINESS CARDS

BANNERS

POSTERS

020 7018 7929
073 4066 5946
078 5997 7545

Adresa e zyrave:
30 Avenons Road
London E13 8HT

Dotech
website

**FOR
SALE**

**NEW MALDEN
SURREY KT3 5PD**

0203 602 1106

SOUVLAKI & GYROS

FOR SALE

RESTORANT PËR SHITJE

**I hapur prej vitesh
Me klientelë të garantuar
Mundësi fantastike
për zhvillimin e biznesit**

**RESTORANTI NDODHET
NË NJË NGA ZONAT MË TË
FREKUENTARA TË SURREY
50 METRA NGA
MALDEN MANOR STATION**

ÇMIMI I ARSYESHEM

REASONABLE PRICE

REASONABLE PRICE

**PER ME SHUME INFORMACIONE
JU LUTEM NA KONTAKTONI**

07957 738777

VETON SURROI

1. Ky rrëfim fillon me një aplikacion britanik, të cilin e shfrytëzojnë gratë për të mbajtur evidencë rreth ciklit të tyre menstrual. Shfrytëzuesve aplikacioni u ka shërbyer për të regjistruar rregullsinë e ciklit, shkarjet eventuale dhe, në instancë të fundit, vonesën domethënëse të tij. Aplikacioni, si edhe shumë të tjera që ofrojnë shërbime nga më të ndryshmet (evidencë të lëvizjeve në peshë, matës hapash gjatë ditës, regjistruesi i ushqimit e kështu me radhë) janë falas. Por, në momentin e shkarkimit dhe fillimit të vënies në funksion, përdoruesi pajtohet me pronarin e aplikacionit se do t'i japë atij shënimet e mbledhura në aplikacion dhe se pronari i aplikacionit ka të drejtë që ato shënime t'ua japë palëve të treta në formë diskrete. Ky formulim i “diskrecionit” do të thotë se pronari i aplikacionit për ciklin menstrual ka të drejtë që të shesë informatat e mbledhura në aplikacion, por pa iu referuar me emër personit që i ka krijuar ato të dhëna.

Dhe, të marrim dy blerës të këtyre të dhënave.

I pari është një kompani e cila prodhon reklama të dizajnuara personale për media sociale. Kësaj kompanie i hyjnë shumë në punë shënimet e grave në moshë pjellore, të cilave u del se u është vonuar cikli menstrual për aq sa të jetë indikator i shtatzënisë. Me këto shënime, kompania fillon të drejtojë fushatë algoritmike, që kësaj apo asaj gruaje i duket krejtësisht e personalizuar: kur e hap Facebookun apo ndonjë faqe interneti i dalin reklammat për rrobat për bebe, kremra për të porsalindurit, pelenat e të ngjashme.

Blerësi i dytë është organizata që përcjell klinikat e abortit në SHBA, shumë prej tyre të konsideruara jolegale ose jolegjitime. Duke kombinuar shënimin për vonesën indikative në cikël menstrual me shënimet e tjera, si për shembull vendndodhjen kur hap aplikacionin e motit apo të atij të ecjes për të mbajtur ritmin e 10 mijë hapash në ditë, mund të ngushtohet bukur afër rrethi i shfrytëzuesve potenciale të klinikave të abortit.

2. “Sundimi i algoritmit” është titulli i librit prej nga nxora shembullin e aplikacionit për ciklin menstrual, si njërin prej shembujve të një ndryshimi dramatik nëpër të cilin po kalojmë e që autorët përpiqen ta shpjegojnë me termin e ri sociologjik “algokraci”. Me algokraci pak a shumë nënkuptohet kalimi prej një sistemi sundim-menaxhimi, në të cilin burokracia - të gjithë ata zyrtarë të shtetit nga sporteli e deri te ministri - që duhet ta zbatojnë sistemin demokratik të bazuar në ligj kalon në sundim të algoritmit. Kjo, në formë vizuale do të thotë se një vendim që

duhet të marrë verifikimin dhe pëlqimin e një zinxhiri prej të themi dhjetë zyrtarësh nivele të ndryshme, merret nga një program i koduar i inteligjencës artificiale.

Algokracia u mbështet thelbësisht në idenë se ashtu si mund të shfrytëzohet algoritmi i mbledhjes së shënimeve nga aplikacioni i menstruacionit për të përfituar në reklamë të drejtpërdrejtë (a ndjekje grash që duan të abortojnë) ashtu do të kemi algoritmin që do të na i zgjidhë problemet e përditshme në qytet a shtet. Në Evropë, që tani po merren shembujt dhe pasojat negative të këtij sistemi të ri dhe rasti i shkollave në Gotheborg të Suedisë, shërbeu si shkas për këtë libër. Aty administrata përdori inteligjencën artificiale për të përcaktuar se cili fëmijë, në cilën shkollë do të shkonte (duke besuar se kështu do të tejkalohen ndikimi njerëzor dhe krijimi i pabarazisë së fëmijëve) dhe për disa vite kjo krijoi një rrëmujë që algoritmet kishin krijuar me “vullnet” të vetin një sistem që shpërndante fëmijët jashtë zonave ku banonin.

Në formë edhe më vizuale ideja dhe dilemat e algokracisë u shfaqën në momentin kur kryeministri Rama prezantoi ministren e re të qeverisë së tij, ministren Diella, me portofolin e inteligjencës artificiale. Nuk është se ekziston ndonjë qartësi për këtë portofol - inteligjenca artificiale është fushë e cila nuk mund të përcaktohet, si p.sh ministritë tradicionale si kultura apo punët e jashtme - por edhe më shumë se kaq nuk ekziston mundësia e përcaktimit të një resori që quhet inteligjenca artificiale, sepse kemi të bëjmë

me makina (sisteme përlllogaritjeje) që shërbejnë në lidhje horizontale. Çdo dikaster veç e veç dhe brenda tij çdo segment administrativ do të përdorë inteligjencën artificiale dhe jo anasjelltas, pra që çdo segment administrativ dhe çdo dikaster të jenë të lidhura që t'i shërbejnë ministres Diella.

3. Mbase Diella si ministre përmbledh shumë nga dilemat e sotme evropiane me algokracinë. Kryeministri Rama, në të shpjeguar nevojën për ministren Diella, tha se nëpërmjet të saj do të kalojnë të gjitha dokumentet e prokurimit publik, që do të duhej të ishte një lloj garancie për transparencë dhe paanshmëri, rrjedhimisht do të ishte zgjedhja për problemin e endemisë korruptuese. Disa muaj më parë kryeministri u shpreh se edhe inteligjenca artificiale do të zgjidhte një pjesë të problemeve në integritet evropiane të vendit, ngase do ta bënte përkthimin e menjëhershëm të dokumentacionit ekstensiv të Bashkimit Evropian.

Në gjuhën e sundimit algoritmik ky quhet “machine bias”, gjegjësisht “paragjykim algoritmik”, pra besimi se një makinë llogaritëse do të krijojë një rezultat të drejtë administrativ për faktin se nuk ka anshmëri njerëzore, vese, paragjykime e interesa të ulëta të integruara në vendimmarrje. Rrjedhimisht, nëse ia jep Diellës të gjitha dokumentet e prokurimit të parasë publike së bashku me të gjitha dokumentet relevante në procesin negociator me BE-në, makina llogaritëse do të nxjerrë rezultat të pagabueshëm, gjegjësisht rezultat sipëror ndaj atij që

mund të nxjerrë gabueshmëria njerëzore.

Dhe këtu prej studentëve të informatikës, analistët e sigurisë, akademikët që studiojnë ndryshimet dramatike në sistemet demokratike e deri te hartuesit e ligjeve të reja evropiane bëjnë dallimin thelbësor: përderisa burokracia në sistem demokratik është një sistem i mbikëqyrur njerëzor me rregulla të parashikueshme, algoritmi me të cilin Diella bëhet sundimtare nuk është objekt i diskutimit publik, nuk votohet në Parlament dhe nuk mbikëqyret nga kush.

Për më tepër, ministrja Diella, në momentin kur fillon të administrojë të dhënat që i japin dikasteret e tjera të qeverisë, të dhëna që janë pronë e qytetarëve shqiptarë, i proceson ato me kompani të madhe botërore, në serverët e tyre, me sistemet e tyre informative, duke bartur kështu një pjesë të sovranitetit të vendit te kompani private që nuk iu nënshtrohen ligjeve të Shqipërisë e madje praktikisht nuk i nënshtrohen ndonjë ligji relevant, sepse të këtilla nuk ekzistojnë ende.

4. Prej formimit të Qeverisë së re të vendit, Shqipëria mori vëmendjen me ministren Diella e javëve të fundit me ministren Ballukut, të akuzuar nga SPAK-u për një numër aferash korruptuese. Në një formë paradoksale, rastet Diella dhe Balluku afrohen në disa pika. Diella ishte një premtim jetëshkurtër se teknologjia alogritmike do të ndërpriste korruptionin dhe rasti Balluku, nëse vërtetohet, do të tregojë se problemi i korruptionit

në vend nuk është kapaciteti teknologjik i përpunimit të të dhënave, por kultura politike që qëndron prapa këtij kapaciteti. Diella dhe një ministre e Qeverisë kanë të përbashkët të njëjtën gjë: kapacitetin për të përpunuar të dhënat - tenderët, aplikacionet për grante, vendimet për koncesione - dhe mund të prodhojnë rezultatin që duan. Në rastin Diella kjo bëhet me algoritmin, në rastin e z.Ballukut (me supozimin e përcaktimit të fajësisë) kjo bëhet me ndikimin interaktiv njerëzor në procesin e vendimmarrjes. Në që të dyja rastet, qytetari mbetet i përjashtuar prej vendimmarrjes: në rastin Diella algoritmi me të cilin ushqehet operacioni i ministres nuk do të kalojë me pëlqim e mbikëqyrje parlamentare, në të dytin veprimet e supozuara të ministres apo të vartësve të saj do të kalojnë të papenguara në tërë zinxhirin e vendimmarrjes.

Ky kontrast midis premtimit të Diellës, si algoritëm i drejtësisë dhe praktikës së Ballukut, si shembull i korruptionit të vjetër shqiptar, na zbulon të vërtetën më të thjeshtë dhe më të hidhur: asnjë makinë nuk e ndal korruptionin, sepse korruptioni nuk është defekt teknik; është defekt politik.

Por, nëse vërtetohen akuzat ndaj z.Balluku, do të ishte interesant hulumtimi i përgjigjes për pyetjen se çfarë do të ishte natyra e korruptionit nëse sistemi i deritanishëm i kleptokracisë do të fitonte kapacitetin e përpunimit të të dhënave të algokracisë së z.Diella?

NDËRTIMI I TË ARDHMES ME VEGLA QË NUK VLEJNË !

Shumica jonë u njohëm me inteligjencën artificiale në fund të vitit 2022 . U prezantuam me ChatGPT sikur të ishte një lojë dixhitale fati. I bëmë nga një pyetje mediokre dhe menduam "Ah po, lodër e lezetshme!" Pastaj u kthyen në ritualet tona të përditshme .

Por në 3 vjet modelet e reja të inteligjencës artificiale u zhvilluan shumë. Ato shkruajnë muzikë , ndërtojnë faqe interneti, përmbledhin kontrata ligjore dhe gjenerojnë strategji të mira, edhe e bëjnë këtë në aq kohë sa një menaxheri të mirë i duhet të pastrojë fytyrën . Chatbot-et sot mund të zhvillojnë një bisedë komplekse, të mbajnë mend kontekstin e bisedës, të sugjerojnë plane veprimi, të gjenerojnë pamje vizuale, pra ato mund të performojnë në 20 minuta punët për të cilat një skuadër një skuadër njerzish do të konsumonte një javë .

Në 2030 robotët humanoidë do të mund të kryejnë detyrat tona pa nevojën për t'u çlodhur, pa u mërzitur pa u organizuar në sindikata, edhe pa paguar sigurime shoqërore.

Askush nuk e di më me siguri sesi do të jetë tregu i punës për vitin 2030. Çfarë na pret nuk mund të quhet as ndryshim, as kërcënim e as bekim por, një kapërcim epokal.

Edhe të mos harrojmë që po flasim për punën. Për punën që është më e vjetër se tregu; për punën që është më e vjetër se para; për punën që ka

qenë deri sot, përcaktuesi kryesor i standardin të jetësës, që ka përcaktuar se kush ka rëndësi dhe kush jo. Pyetja "Çfarë pune bën?" ka qenë fjalëkalimi që të çonte tek të dhënat e ekzistencës së gjithësecilit prej nesh . Sot nëse je pa punë, je pa përgjigje. Po flasim për punën që ka krijuar identitetin tonë: jam një tregtar, një mësues, një infermier , një gazetar. Në një farë menyre me anë të punës ne kemi zgjedhur të jemi "ungjilltar të një produkti" çfarëdo qoftë ai. Kur humbet punën një pjesë e identitetin humbet , për shkak se shprehja "Unë jam..." zhduket.

Ky kapërcim epokal nuk do të kufuziojë vetëm vendet e punës por tan-

imë ai ka nxjerrë jashtë përdorimit manualin e deri tanishëm të mbijetesës , të të qenit i dobishëm rrjedhimisht edhe i suksesshëm.

E ndësa deri tani vraponim të mbushnim me vite pune CV -në, pasi aty përcaktohej vlara e gjithësecilit prej nesh, për fëmijët tanë vlara nuk do të përcaktohet më nga paragrafët në një CV-je, por nga gjurma e veçantë unike që mund të lenë në botë.

Të diplomuarit rishtazi janë brezi i fundit i cili kaloi orët e tij më të mira në kërkimin e një diplome, edhe pse shpesh ajo mundësote një punë të mërzitshme por të nevojshme për mbijetesën , duke pretenduar se ky ishte kulmi i qytetërimit.

Imagjinoni ditën kur miliona njerëz kryesisht të rinj do të zgjohen , strukturalisht të panevojshëm për ekonominë, edhe për më keq pa asnjë alternativë zëvendësuese. Miliona të rinj të cilëve do t' ju thuhet "Jeni të të pa punë ", por për më keq sistemi nuk di çfarë të bëjë me ju , menaxhoni dëshpërimin tuaj !

Kjo është mizori e një shkallë të lartë , të cilën sistemi nervor edhe psikogjik i tyre nuk është ndërtuar për ta përballuar.

Për të kapërcyer në epokën e re ku pjesa dërmuese e punëve që përcaktojnë ekzistencën edhe mbijetesën tonë do ti kryhen nga robotët, do të na duhen ritme të reja për ditët dhe javët që nuk do të përcaktohen më nga ora; do të duhen institucione të reja komunitare , jo zyra por, laboratorë, studio, klube, qendra kujdesi, shoqata kërkimore, vende ku njerëzit mblihen për të bërë gjëra që kanë rëndësi pa një shef që u merr frymën për rezultatet tremujore; do të duhen standarde të reja për të përcaktuar prestigjin edhe statusin, ku vendin e "titullit të punës dhe rogës ", do ta zërë kontributi, kurioziteti, kujdesi. Do të na duhet një arkitekturë e re ekonomike: si të ardhurat bazë universale, ose edhe më mirë, shërbimet bazë universale (strehim, kujdes shëndetësor, arsim) të cilat nuk do të mund të sigurohen më nga të ardhurat e gjeneruara nga punësimi.

Por mbi të gjitha do të na duhet terapi shumë terapi.

Ne shpesh ankohemi për të rinjtë tanë, të cilët pa u menduar i etiketojnë si përtacë , analfabetë funksionalë , të pamotivuar , pa interesa , por harrojmë që vetë ne jemi pa asnjë ide , pa asnjë strategji të vlefshme për ti ndihmuar në ndërtimin e të ardhmes . Manualët të cilat ne ndoqëm, rregullat edhe besimet shoqërore të cilat drejtuan vendimarrjet edhe veprimet tona, institucionet arsimore që ne ngritëm janë të vjetruara edhe pavlerë për të ardhmen që i pret ata.

18 vjeçarët e sotëm janë brezi i parë që do të shikojnë robotët që ecnin në dyshemetë e zyrave fabrikave kapanoneve , restoranteve duke marrë punët e tyre të para , edhe për të qënë të dobishëm duhet patjetër të jenë të përgatitur , të arsimuar të edukuar , të sofistikuar edhe më shumë se brezat e mëparshëm, në mënyrë që të pohojnë :

“Ok , Merreni punën. Ne do ta marrim botën mbrapsht"

Çfarë sfide përpara një brezi i cili duhet të jetë ku e ku më i sofistikuar edhe krijues, se ata që sot ankohen për dembelizmin edhe përtacinë e tyre .

Teksa po përpqesha të shkruaja një fjalim motivimi për 18 vjeçarët shqiptarë që do të fillojnë në Shtator universitetin, u binda se duhet ta fillojë me një ndjesë të madhe në emër të gjithë shoqërisë (ku bëj pjesë aktive edhe unë) e cila pa e kuptuar përpigjet të ndërtojë të ardhmen e tyre me vegla e mjete që nuk vlejnë .

“THE ART NEWSPAPER”: RAMA ARTIST PËR TË PASTRUAR IMAZHIN NGA KORRUPSIONI

Nga “The Art Newspaper”/ Në ekspozitat e këtij viti të “Frieze London” dhe “Art Basel Paris”, shumë vizitorë u habitën kur gjetën vepra nga një artist i papritur: kryeministri i Shqipërisë, Edi Rama. Rama, i cili siguroi një mandat të katërt të paprecedentë në maj pas fushatës për ta sjellë Shqipërinë në BE është gjithashtu një artist i afirmuar. I trajnuar në Akademinë e Arteve të Bukura të Tiranës, ai kaloi disa vite duke punuar në Paris përpara se t'i rikthehej politikës në fund të viteve 1990.

Që atëherë, ai ka vazhduar të bëjë art, duke ekspozuar në Qendrën Pompidou në Paris dhe dy herë në Bienalen e Venecias, dhe shpesh është shprehur se vizatimi e ka ndihmuar të durojë mbledhjet e gjata qeveritare. Më 9 tetor, galeria “Société” e Berlinit njoftoi se kishte shtuar Ramën – një udhëheqës karizmatik dhe shpesh kontrovers, aktualisht i përfshirë në skandale të shumta – në listën e saj prej një duzine artistësh.

Galeria nuk humbi kohë duke shfaqur prurjen e saj më të re, duke i kushtuar një mur të tërë në “Frieze London” në tetor rreth 25 vizatimeve shumëngjyrëshe me stilolaps dhe vaj të Ramës, të shoqëruara nga dy skulptura bronzi të pikturuara të ekspozuara në bazamente qeramike. Një përzgjedhje më e vogël veprash – 3

vizatime dhe një skulpturë – u shfaqën në “Art Basel Paris” në javën pasardhëse.

Rama krijon vizatime me stilolaps dhe vaj dhe skulptura të pikturuara prej bronzi, të tilla si kjo “Pa Titull” (2025) Julia Ballantyne-Way, një partnere në Société, i tha revistës “The Art Newspaper” se rreth gjysma e vizatimeve u shitën dhe po vazhdojnë diskutimet me blerës potencialë për 3 skulpturat. “U prit shumë mirë”, – thotë ajo për artin e Ramës. “Shumë njerëz nuk e dinë [për Ramën artist] dhe sigurisht që janë shumë të befashuar dhe të intriguar ta zbulojnë atë.”

“Kemi gjithashtu njerëz që e kanë ndjekur prej kohësh dhe janë të emocionuar ta shohin atë tek ne tani të përfaqësuar” – shton ajo

Ballantyne-Way thotë se kishte qenë prej kohësh “në kontakt të ngushtë” me Ramën dhe së fundmi filloi të diskutonte për pjesëmarrjen pasi mori pjesë në ekspozitën e tij personale në Galerinë “Marian Goodman” në Paris vitin e kaluar. “Është një profil i ri për ne – nuk kemi asnjë artist-politikan tjetër”, – thotë ajo. “Vepra e re është vërtet emocionuese. Ai po përfshin shumë më tepër bronz në qeramikë.” Oltsen Gripshi, një artist dhe kritik bashkëkohor shqiptar i cili botoi një libër mbi artin e Ramës vitin e kaluar, thotë se artisti ishte larguar nga Realizmi i epokës Komuniste për të krijuar një gjuhë unike abstrakte të frymëzuar nga Kandinsky. “E konsideroj atë një formë të re të neo-Ekspresionizmit për përzierjen e saj të ekspresionizmit, abstraksionizmit dhe formalizmit”, thotë Gripshi.

Po pastron imazhin e tij?

Rama u kthye në Shqipëri në vitin 1998 për të shërbyer si ministër i kulturës, duke fituar më vonë vëmendjen ndërkombëtare si kryetar bashkie i Tiranës (2000-2011) për lyerjen e blloqeve të apartamenteve të zymtë të epokës komuniste me ngjyra të theksuara. Që kur u bë kryeministër në vitin 2013, qeveria e tij ka mbikëqyrur restaurimin e vendeve të mëdha të trashëgimisë, duke përfshirë Muzeun Historik Kombëtar, Kullën Veneciane të Durrësit dhe Urën e Kurçajt. Megjithatë, administrata e tij është ndjekur edhe nga skandale korrupsioni. Në vitin 2023, ish-ministri i mjedisit Lefter Koka mori një dënim me 5 vjet burg për pranim ryshfeti në të ashtuquajturin “skandali i inceneratorëve”, ndërsa Arben Ahmetaj, një ish-zëvendëskryeministër, mbetet në kërkim ndërkombëtar për akuzat e pastrimit të parave, deklarimit të rremë të pasurisë dhe shpërdorimit të detyrës. Pasi Rama kritikoi prokurorinë antikorruption të Shqipërisë (SPAK) pas arrestimit të kryetarit të bashkisë së Tiranës, Erion Veliaj, një aleat i ngushtë, ky institucion e akuzoi atë në

shkurt për cenim të pavarësisë së gjyqësorit.

Armando Lulaj, një artist bashkëkohor dhe kritik i gjatë i Ramës, e quajti artin e kryeministrit një marifet PR për të pastruar imazhin e tij, duke pretenduar se kryeministri u ndaloi fondet kritikëve. “Grupi im, i cili kritikon artin e tij dhe përdorimin që pushteti i bën artit kulturor, është i marginalizuar dhe nuk mund të marrë asnjë para publike”, – thotë ai.

Ballantyne-Way mohon se aktiviteti artistik i Ramës ka të bëjë me politikën. “Ai studioi art, dha mësim arti dhe ishte një artist praktikues në Paris para se të hynte në politikë”, thotë ajo.

Veprat e Ramës u shfaqën gjithashtu në “Art Basel Miami Beach” javën e kaluar dhe do të shfaqen në një ekspozitë personale gjatë “Gallery Weekend Berlin” prillin e ardhshëm. ©Përshtati në shqip LAPSI.al

**The Art Newspaper është një revistë mujore, e themeluar në vitin 1990 dhe me seli në Londër dhe New York. Ajo mbulon lajmet e arteve pamore, ashtu siç ato ndikohen nga politika dhe ekonomia ndërkombëtare, zhvillimet e ligjit, taksat, tregun e artit, mjedisin dhe politikat zyrtare kulturore.*

Te gjitha produktet e Ballkanit ne nji Market

318-324 Kilburn High Road, London, NW6 2QN | Tel: 020 7372 1059

**190 Merton High Street
Wimbledon
London SW19 1AX**

RASHID & RASHID
Solicitors, Advocates
Immigration Specialists
Commissioners of Oaths

Ne mund t'ju ndihmojmë

- **Asylum & Immigration**
- **New Point Based System**
- **Settlement Applications (ILR)**
- **European Law**
- **Nationality & Travel Document**
- **Human Rights Applications**
- **High/Court of Appeals**
- **Over Stayers**
- **Work Premits**
- **Visa Extensions**
- **Judicial Reviews**
- **Tribunal Appeals**

Konsultimet falas

07774222062

07878335000

TEL: 0208 5401 666

TEL: 0208 672 0666

